

У пошани
до піонерів -
лицем
до молоді!

СВОБОДА

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

SVOBODA

UKRAINIAN DAILY

Редкація і Адміністрація
"Svoboda", 81-83 Grand St.
Jersey City, N.J. 07308
434-0237
434-0687
УНСомоу: 435-8740
Тел. з Нью-Йорку:
Barclay 7-4125
УНСомоу: Barclay 7-5337

РІК LXXVIII. Ч. 26. ДЖЕРСІ СІТІ І НЬО ЙОРК, ВІВТОРОК, 9-го ЛЮТОГО 1971 ЦЕНТІВ 20 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, TUESDAY, FEBRUARY 9, 1971 No. 26. VOL. LXXVIII.

АСТРОНАВТИ З „АПОЛЛО-14” ВІДБУЛИ ДВІ ДОВГІ ЕКСКУРСІЇ ПО ПОВЕРХНІ МІСЯЦЯ І, ВИКОНАВШИ ЗАВДАННЯ, ВЕРТАЮТЬСЯ НА ЗЕМЛЮ. — ПРИЗЕМЛЕННЯ ВІДБУДЕТЬСЯ У ВІВТОРОК 9 ЛЮТОГО ПО ПОЛУДНІ

У Нью-Йорку помер відомий педагог і скрипаль проф. Володимир Цісик

Нью-Йорк. — В дорозі до шпиталю пізнього вечора у неділю 7-го лютого 1971 року помер, очевидно, внаслідок серцевого удару відомий музичний педагог і скрипаль, колишній професор Українського Музичного Інституту в Нью-Йорку с. п. Володимир Цісик. Смерть забрала його на 57-му році життя. Напередодні відходу проф. Володимир Цісик розпочав свій концерт в супроводі фортепіано і піаністки Марії Цісик в Українському Інституті Америки. Вдобавок до видавничої програми були зазначені твори: Г. Тартіні, М. Фомеєва, а в другій частині концерту — твори ще йталійського композитора. Але вже в першій частині концерту, наповнена слухачами зала під кінець помічала несподівану неприємність скрипалю, до якого судилося той виступ останнім у житті. В кінці першої частини, після Г. Тартіні, с. п. Володимир Цісик виконував Сюїту „Опогади з дитинства” Миколи Фомеєва, і після частини „Коліска” з ним сталося погало. В супроводі Дружини Іванки, дошки-пія-

С. п. Володимир Цісик

ністки Марії та молодшої доньки Квітки, проф. Вол. Цісик вийшов на другий поверх в окрему кімнату. На схвильоване запитання представника „Свободи” в членів родини, що сталося, відповіли у формі припущення, що місцець напевно легко недержав, бо перед тим його дружина важко хворіла на грип. На шкоду Родніні і всієї української громади, припущення не справдилося, бо в дорозі до шпиталю с. п. проф. Володимир Цісик помер. Був довголітнім членом УНС, Відділ 457.

Гюстон. — П'ятниця 5-го і субота 6 лютого були днями нових неперервних досвідів досягнень З'єднаних Штатів Америки в завоюванні Космосу. Причепивши успішно на Місяць у п'ятницю 5 лютого ранком, два астронавти із залоги ЗСА — капітан Шепард та командор Мічелл, відбули ще цього самого дня чотири і півгодини експедицію по його поверхні, досліджуючи оточення і місячний ґрунт, передаючи доручені їм експерименти, збираючи для перевезення на Землю зразки місячного ґрунту і встановлюючи на поверхні Місяця порушувач атомною енергією науково-дослідну станцію, яка передаватиме вже після їх відльоту з Місяця — даліші інформації про місячні страєння і силу та рух сонячних вітрів. Уже перше, що передала ця станція на Землю, був відгук кроків астронавтів по поверхні Місяця. Відбувши першу свою експедицію і завантаживши на свій місячний візгук зразки місячного ґрунту, Шепард і Мічелл вернулися до своєї кабіни і відпочивали для дальших завдань. В суботу ранком вони перевели другу експедицію по Місяцю, проте ж із запланованого для них виходу на узбіччя Койн Кратеру вони зрешту-

вали, щоб не витрачувати своїх сил і часу, потрібних для відльоту з Місяця. Після успішного відльоту з поверхні Місяця, що відбулося в суботу о год. 1.49 по полудні східного стандартного часу, і злуки із своєю командною модулем, що нею пілотовував майор Руза, кружляючи в орбіті Місяця, астронавти вже в повному складі свої залоги почали свій поворот на Землю. Їхній поворотний лет продовжувався протягом неділі й понеділка і на вівторок 9 лютого год. 4.04 на Тихому океані на 900 миль із півдня від Самоа вони мають причалити. Контроль на станції у Гюстоні зааранжувала на понеділок 8 лютого, година 6.53 вечора, кремінну конференцію, під час якої астронавти із залоги „Аполло-14” мали передавати свої відповіді на поставлені їм і переслані контрольною станцією питання. Виконавши свою місію на Місяці і з'єднавшись успішно із командною модулем, всі астронавти і Шепард, і Мічелл, і пілот модуля Руза почувалися дуже добре. Успішний лет астронавтів із „Аполло-14” викликав широкий відгомін у світі. Папа Павло VI ствердив, що людина була досі володарем Землі і що вона починає ставати володарем небес.

ПІВДЕННО-В'ЄТНАМСЬКІ ВІЙСЬКА ВВІЙШЛИ ДО ЛЬОСУ, ЩОБ ПЕРЕРВАТИ ШЛЯХ ВОРОЖОГО ПОСТАЧАННЯ

Американські війська вперше вступили в 1968 році в південно-в'єтнамський Ляосу, щоб перервати шлях ворожого постачання.

Сайгон. У понеділок, 8-го лютого вранці, тисячі південно-в'єтнамських військ, при сильній підтримці американської авіації і артилерії, вступили на територію Ляосу із наперед запланованою метою перервати головний шлях постачання з Північного В'єтнаму для ворожих військ у Південному В'єтнамі. Про перехід на територію Ляосу офіційно повідомив у короткому зверненні президент Південного В'єтнаму Нгуєн Ван Тіє, заявляючи рівночасно, що ця акція „є обмежена часом і розміром”. Він закликав, що Південний В'єтнам не має жадних територіальних амбіцій в Ляосі і також не думав в будь-який спосіб втручатися у внутрішні справи країни. Південно-в'єтнамські війська відступили з території Ляосу негайно після виконання свого обмеженого завдання — заявив президент Нгуєн Ван Тіє, додаючи, що ця акція не є поширенням війни, а тільки „необхідним актом законної

самооборони В'єтнамської Республіки проти комуністичних північно-в'єтнамських агресорів”. Американське командування зі свого боку повідомило і зазначило, що в цій акції на території Ляосу не будуть використані тільки американські військові частини, але не будуть там навіть американських військових радників. Американська авіація, як і артилерія підтримуватимуть акцію південно-в'єтнамських військ із південно-в'єтнамської території — заявляв американське командування. В цьому повідомленні далі сказано, що таке становище оправдане з урахування на те, що акція південно-в'єтнамських військ в Ляосі має за завдання „допомогти охороняти життя американського військового персоналу в Південному В'єтнамі та припинити в'єтнамізацію війни”. В політичних колах уважають, що президент Тіє був дав президентів Ніксона право останнього голосу апровати цієї акції в Ляосі.

ПРЕДСТАВНИКИ ООЛ І ЛЕМКО-СОЮЗУ МАЛИ ЗУСТРІЧ, СПІЛЬНО ІНТЕРВЕНУВАЛИ В ДЕРЖАВНОМУ ДЕПАРТАМЕНТІ В ОБОРОНІ ЛЕМКІВ

Тижневик „Жа р патека Русь”, що появляється в Йонкерсі, Н. Й., та є офіційним органом „Лемко-Союзу” в ЗСА і Канаді, в своєму виданні з 7-го лютого ц. р. широко інформує про зустріч представників цієї організації та редакції газети із представниками Організації Оборони Лемківщини та її офіційного органу „Лемківських Вістей”, що відбувалася в редакції „Карпатської Русі” 29-го січня ц. р. та про відвідини представників цих двох лемківських організацій в Державному Департаменті у Вашингтоні 2-го лютого з проханням про інтервенцію в обороні Лемків на рідній землі та на переселеннях у Польщі. В зустрічі взяли участь, представник „Лемко-

Союзу” Тимофей Феціца та секретар М. Новак і редактор Стефан М. Кичура і його співробітник Теодор Докля. Делегацию Організації Оборони Лемківщини очолював її голова проф. д-р Іван Гвозда, який на цих нарадах запропонував створення спільного Комітету Оборони Лемківщини та Лемківських Вістей. На конференції в Державному Департаменті від Організації Оборони Лемківщини брала участь проф. д-р Іван Гвозда та п. Юліан Котляр, а від Лемко-Союзу ред. Стефан М. Кичура. Повну інформацію про цю зустріч і конференції передруковано в „Карпатській Русі” на 2-й сторінці в цьому числі та висловлює про неї нашу опінію в коментарі „Діти одного народу”.

В Джерсі Сіті створено Відділ Т-ва за Патріархальний Устрій УНЦ

Джерсі Сіті. — В неділю, 7-го лютого, тут у приміщеннях Українського Народного Дому відбулися Громадські Збори, в результаті яких створено місцевий Відділ Товариства за патріархальний устрій Української Католицької Церкви. Збори скликав Ініціативний Комітет у складі Романа Качмарського, Франца Колодія та Михайла Жука. Наради, в яких взяло участь 60 осіб, започаткував молитвою св. о. Зиновій Ващинський з місцевой української католицької парафії св. ап. Петра і Павла, а відкрив їх формально від імені Ініціативної Групи Роман Качмарський, згадуючи, що ці наради відбуваються в порозумінні з

місцевими оо. парохами. На його пропозицію обрано одностайно Президію наради у складі: д-р Євген Котик, голова місцевого Відділу УККА, — президент, Микола Петришин — заступник президента та Франц Колодія — секретар. У Президії були також всі, отець З. Ващинський, представник Головної Управи Т-ва за патріархальний устрій, колишній його голова та голштинський доповідач на цих нарадах ред. Василь Пасичняк і ред. А. Драгоу. Після основної документації доповіді ред. В. Пасичняка та ряду запитів і висловлень, учасники познайомились із статутом Т-ва та рішили одностайно заснувати (Закінчення на стор. 7-й)

В Дітроїті відбудеться виставка образів Е. Козака

Дітроїт. — В останні часи Культурно Громадський Клуб у Дітроїті був доволі рухливий і багатий у мистецькій виставі. Згадати б тільки вистави, як Я. Гніздоського, А. Лисак, С. Борачка, Ю. Козака, А. Вирети, а врешті збірну осінню виставу, то всі вони були на добром мистецькому рівні і гімніли гарним успіхом. Досі у Дітроїті не було окремої вистави образів са-

мого ініціатора виставок і голови Клубу, мистця Едварда Козака, який живе і працює в Дітроїті від самого початку нашої „нової” еміграції. Така індивідуальна і перша виставка має відкритися 12-го лютого в домі Клубу при Карпентер. Триватиме виставка через два т. зв. „вікенди” і матиме приблизно 50 образів, різноманітної тематики, жанру і майстерської техніки. Виставку відкрив д-р В. Дончина.

Роман Рудницький, піаніст-віртуоз відлетів до Європи на шосту концертну тур

Нью-Йорк (Н.Н.). — Відомий молодий український піаніст-віртуоз Роман Рудницький відлетів у суботу, 6-го лютого 1971 р. до Європи на вже шосту з черги концертну тур, закінчивши саме при кінці січня на замовлення Фонду Фіорда награвання платівок (Ернста Гольда, „Симфонія для фортепіано і чотирьох інструментів”) у Лос-Анджелесі в Каліфорнії. Свою нову європейську тур починає Роман Рудницький 8-го лютого ц. р. концертом-рециталем в радіо Гільєрсум в Амстердамі, Голландії, після чого негайно летить до Норвегії для виступу з оркестрою Ставангера у концерті А-моль Шумана. На наступний день, 13-го лютого матиме свій концерт-рецитал у радіо в Осло. На дальшу програму концертного турне Р. Рудницького входять: чотири виступи в Швейцарії, а саме 16-го

Роман Рудницький

лютого рецитал у театрі „Штадтен” у Фрібургу, на другий день — рецитал у Базелі, а в двох наступних днях, 18 і 19-го лютого виступи з оркестром в Люцерні у концерті одного з перших сучасних американських композиторів, Вілліама Шумана, кол. президента (Закінчення на стор. 7-й)

Гомулку усунули із проводу компартії, обвинувачують його в помилках і в загостренні грудневого „конфлікту”

Варшава. — У виступі дводенної сесії Центрального Комітету Об'єднаної Робітничої Партії Польщі, тобто польської комуністичної партії, що закінчилася вночі з 7 на 8 лютого ц. р., Владислава Гомулку, до теперішнього провідника польських комуністів і фактичного диктатора Польщі, усунуто остаточно із проводу партії, позбавляючи його членства в названому ЦК. Під час кривавих грудневих заворушень у Польщі Гомулка був позбавлений в дні 20 грудня 1970 р. становища генерального секретаря і згодом звинувинений із 12-річного Політбюро. Владислав Гомулка очолював комуністичну партію Польщі з 1956 року. На сесії Центрального Комітету ПОРП в дні 6-7 лютого його поставлено в стан обвинувачення, закладаючи йому автократичне к-е рівництво, стагнацію польської економіки, викликання кризи дові-

ри між проводом і народом. Теперішній провідник польської компартії Герек, виступаючи з телевізійною промовою до польського народу в неділю 7 грудня ц. р., заявив, що Гомулку здавалося, що в Польщі виникла загроза контрреволюції і тому ж він вислав був проти робітників поліцію і військо, чим тільки загострив ситуацію. Сам Гомулка учав в засіданні Центрального Комітету в дні 6-7 лютого, в якому він висловився за звільнення Гомулки з посади провідника польської компартії. Одночасно з Гомулкою виникували з Політбюро двоє провідних його членів Станіслава Козьола, провідника гданського комітету компартії та Ігнаца Логу-Совінського, колишнього керівника Ради професійних спілок. Крім того з Центрального Комітету усунуто трох інших його членів близьких співробітників Гомулки: Зенона Клійска, Болеслава Яшчука та Антона Валахука.

Молодь Нью-Йорку і Ірвінгтону вшановує Роковини Крут

Нью-Йорк. — За ініціативою і заходами Української Студентської Громади в Нью-Йорку і Ірвінгтоні, яка гуртує студентів Ратгерського Університету, Університету Сітону Гол, Університету Ферлі-Діксена, Упсальського і Блумфільдського коледжів та інших вищих шкіл околиці, молодь цих місцевостей вшанувала в неділю 7 лютого ц. р. річницю Крутинського Чину дуже вдалою імпрезою-академією, яка тривала 60 хвилин і поодинокі точки якої слухала вперше вповнена зала Українського Народного Дому. Свято відкриває голова Студентської Громади, Юрій Чирковський. Основну доповідь, що проаналізувала історично-політичне тло Крутинського бою виступив член Громади, Нестор Голіньський. Марта Жеребецька з глибоким відчуттям продекламувала поему В. Янева „Крути”. Дуже добро було кінцева точка, де-

клямація поеми „Крути” М. Шербак, що її виконала Анна Дидик, студентка драматичного відділу Ратгерського університету, і Ю. Чирковський. Фортепіанові солісти учнів Українського Музичного Інституту, Зірки Стебельської і Дозі Сигиди збільшили помітно мистецький характер вечора. З. Стебельська грала два музичні твори: „Поема”, О. Жука і „Баркарола”, М. Лисенка. Дозі Сигіда виконала „Клич до волі”, Б. Лятошинського. Хор членів Студентської Громади, під керівництвом О. Ференц відспівав чотири пісні із стрілецького та українською тематикою. Свято почалося фортепіановим солом американського і українського гімнів, у виконанні З. Стебельської. Його закінчено співом „Не пора, не пора” цілою залю. Гучними оплесками присутні виявили своє призначення всім виконавцям.

Київська „Радянська Україна” атакує знову Святослава Караванського

Київ. — Відомий із зібраних Вячеславом Чорноволом матеріалів, опублікованих згодом на еміграції в книзі „Лихо з розумом”, український журналіст і письменник Святослав Караванський, який був заарештований в 1965 році під час масових арештів на Україні і депортований для відсиджування свого 23-річного вироку в соціальних концентраційних таборах, із яких він був звільнений доречинцею, в 1960 році, знайшовся знову під посиленням обстрілом видавничої українською мовою радянських газет. В „Радянській Україні” з 30 січня ц. року появилася за підписом „письменник” Миколи Клименка і Якова Радченка погромницька стаття п. н. „Зрадою таварованій”, в якій розповідається про „зрадинську” діяльність С. Караванського під час другої світової війни і його співучасті в діях Організації Українських Націоналістів і, як звичайно „співпрацю” із „фашистськими розвідками”. Закінчується ця погромницька стаття проти Караванського, який ще далі перебуває в у-

Святослав Караванський

в'язненні такими „ревелиціями”:

„В 1960 році (С. Караванський) достроково звільнився з ув'язнення, дали можливість повернутися до Одеси, працювати, вчитися в університеті.

Як же використав Караванський вилучення йому довіри? Продовжив свою антирадянську діяльність. Позбавлений гранат і пістолета, взявся за ідеологічні диверсії. Не було такої антирадянської плітки, такого наклепу, який ще далі перебував в у-

КОРОТКІ ВІСТІ

Понеділок, 8 лютого 1971

В АМЕРИЦІ

ДЕПАРТАМЕНТ ПРАЦІ ПОВІДОМИВ, що в місяці січня, вперше за багато місяців, трохи зменшилося безробіття. Все таки в січні ц. р. в ЗСА було 5.4 мільйона безробітних, що є найвищою кількістю за останні 10 років. Секретар праці Джеймс Гадсон висловив думку, що навіть невеликий спад безробіття в січні є доброю ознакою на майбутнє.

ТРИ СОВЕТСЬКІ КОРАБЛІ ПЕРЕБУВАЮТЬ в дорозі до Куби, між ними й один корабель — тендер для підводних човнів. Два інші кораблі — це крейсер з керуваннями на віддалі ракетами і торгове судно. За рухом советських кораблів стежить американська охорона. Советська радіотелефонна агенція ТАСС повідомила, що порти Куби мають відвідати „в бізнесових справах” кілька советських кораблів.

ДЕЯКІ ДЕЛЕГАТИ ДРУГОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ В БІЛОМУ ДОМІ, присвяченої проблемам недоживлення чл. й голоду в ЗСА, критично висловились на адресу адміністрації президента Ніксона, вважаючи, що вона замало поспішила й не досить наповнилася в роз'ясненні цієї проблеми. Однак, більшість із 79 делегатів підтвердили, що за останні 14 місяців у поборенні недоживлення серед частин населення країни вже є „справді важливий прогрес”.

УРАД ПРЕЗИДЕНТА НІКСОНА ОПРАЦОВУЄ ПЛАН, за яким частину батьків, що мають на своєму утриманні дітей і мають часткову працю буде позбавлено права на допомогу соціальної оліки. Дотепер безробітними вважалися й такі батьки, які працюють до 35 годин тижнево. Тепер ця категорія має бути скорочена.

ОДИН ІЗ КОЛИШНИХ СПІВРОБІТНИКІВ ЕФБІАІ, Федерального Бюро Інвестицій, Джон Шов подав до суду те бюро і виступив з критикою його керівника Едгара Гувера. На запитання про цю справу, Е. Гувер відповів, що всі звинувачення безпідставні і що він на все дасть відповідь перед судом.

У СВІТІ

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ ПОВІДОМИВ УРАДІ ООСР, Англії і Франції, що ЗСА готові до того, щоб наступної п'ятниці розпочати попередні дискусії над проблемою гарантій Чотирьох Великих для замирення на Середньому Сході. ЗСА вважають, що немає більше потреби вичікувати дальшого прогресу в переговорах між арабськими країнами та Ізраїлем.

РИМСЬКА ПОЛІЦІЯ МАЛА ВНОЧІ СУТІНЧКУ в центрі міста з лівими демонстрантами після того, як ліві демонстрували проти так зв. фашистського насильства. У демонстрації, організованій комуністами уряд заявив, що він буде поборювати всякі прояви нео-фашизму в країні.

В СТОЛІЦІ ПІДНІ НЬО ДЕЛІ ВЖЕ КІЛЬКА ДНІВ відбуваються студентські демонстрації. Студенти обкидали намісним валиним кінний відділ поліції. Демонстранти-індуспен протестують проти викрадення літака двома кашмірцями. Студенти штурмували підвіря й будинки Високої Пакистанської Комісії, які захищала поліція. Між Індією і Пакистаном погіршуються відносини.

У ШВІЦІННІ ІРЛАНДІ ТРИВАЮТЬ НЕСПОКОІ в Белфасті. Там останньо загинули англійський вояк і двоє цивільних. Представник англійської армії, що перебуває в тому католицькому районі Ірландії, приєднав до Англії, повідомив, що вояки були обстріляні з кулеметів.

АСОЦІАЦІЯ ЗАКОРДОННОЇ ПРЕСИ У ПІВДЕННОМУ В'ЄТНАМІ запротестувала проти 6-тиденної заборони емоу американського воєнного командування подавати будь-які вістки про воєнні підготовки поблизу кордону з Ляосом. Ембарго на пресові повідомлення було накладене з огляду на військову konieczності.

СВОБОДА SVOBODA

FOUNDED 1983

Ukrainian Newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Ass'n, Inc. at 81-83 Grand St., Jersey City, N.J. 07303

Second Class Postage paid at the Post Office of Jersey City, N.J. Accepted for mailing at special rate of postage provided for by Section 1130 of Act of October 3, 1917 — authorized July 31, 1918.

Subscription Rates: One year \$18.00; six months \$9.50; three months \$5.00. For U.N.A. members monthly \$5c

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Діти одного народу

На іншому місці в цьому числі подано вістку про одну, в нашій оцінці, із найважливіших подій, яка заєснувала між подіями дітьми одного народу — нашіми лемками. Мова про зустріч Правління Лемко-Союзу і редакції його органу „Карпатська Русь“ з членами Управи Організації Оборони Лемківщини та редакції її органу „Лемківських Вістей“ і опісля спільні відвідини та спільна їх інтервенція в Державному Департаменті у Вашингтоні в обороні людських прав лемків на Рідній Землі. Вістку взято з повідомлення, що його надрукувала „Карпатська Русь“, і також передруковано текст того повідомлення в лемківській газеті, без будь-яких змін.

Повідомлення говорять само за себе, і події, про які мова, можна тільки привітати й поставити за приклад не лише великої ідентичності, любові до свого народу та щирої бажання йому допомогти, але й справжньої громадської зрілості.

Розбіжності думок і поглядів та суперечності між нашими поселенцями з Лемківщини і Карпатської України-Руси та їх нащадками в Америці мають велику і, на жаль, сумну історію. Всі ми аж надто часто забували, що ми — діти одного народу, що хоч ділять нас наші погляди і переконання, ділять різні традиції та багато інших суперечностей, одна й та сама кров пливе в наших жилах, одного ми роду і народу діти.

У цій нашій долі, коли людська нога вже втретє ступила на поверхню Місяця, коли світ справді став неможливо малим завдяки розвитку комунікації, всі народи прагнуть миру, бо тільки це може їх врятувати від загибелі. Але всі ми свідомі, що цей виринаний мир можна досягнути тільки тоді, коли буде ані збудований на волі і справедливості для всіх. Не стосуються до всіх народів, зокрема до дітей того самого народу. Усі ми свідомі, що наші суперечності і розбіжності, наші довголітні чвари й сварки не можна навіть при найкращій волі забути і перекреслити впродовж одного дня, але їх цілком певно можна, при нашій зрілості, підпорядкувати вищій цілі, що нею є збереження, добро і майбутнє нашого народу.

Наші лемки відкрили для нас Америку, вони створили наші установи, вони глибоко впустили наше коріння в це благополуччя, вільну землю. Очевидно, що подія, до якої відноситься цей коментар, ще не перекреслює нашого минулого, не розв'язує і не полегджує цих багатьох проблем, що нас ділять. Але вона, при відповідній поставі всіх заінтересованих, при взаємному розумінні, взаємній пошані і реверенції до наших різних поглядів, може стати тим першим кроком, тим початком нового, кращого майбутнього, якого ми всі широким серцем прагнемо.

Наші лемки і їх провідники з обидвох таборів дали нам світлий приклад їхньої зрілості, заслуживши собі цим на подив і вдячність від нас усіх, порізаних дітей одного народу.

Гасло Лесі Українки

„Хай гине цар!“ — це гасло з творів Лесі Українки багатьом зустрічалося цього року на життєвому шляху і за кордоном, і в Україні, адже 1971 рік — Рік Лесі Українки. Читача і думача людина в Україні не зможе пройти байдукою повз той заклик і багато подібних, що їх кинула Леся Українка в пітми дарської — імперської ночі над Україною. Бо хіба ж політика царизму багато чим різнилася від політики його спадкоємців — сучасного некоронованого Миколи Палкіна, Л. Брежнєва? Хіба не окупація чужих земель, національне безправ'я, розсіщення не російських народів, переслідування інакомислячих — не таке саме в сучасній, червоній імперії, що було й за білої?

Леся Українка не даремно кинула те гасло, таке актуальне нині. Вже відкупилися на нього 600 українських студентів у Чикаго, демонструючи в обороні прав людини й народу в Україні. Відкупилися на нього сотні демонстрантів в Україні, у Оттаві, які з ініціативи Союзу Українських Студентів Канади зібралися на площі канадської столиці, домагаючись звільнення з совєтського концетру молодого українського історика Валентина Морозова. 30 000 листів — петицій до прем'єра Уряду Канади Ж. П. Трюдо роздали наші студенти, і в тих петиціях виразно чути вічний голос Лесі Українки: „Хай гине цар!“ Во ті, що підписали петиції, прохають, канадський уряд, як такий, що є співзаступником Декларації Прав ООН, порушити питання переслідування українців в Україні, домагатися від Москви звільнення засуджених Валентина Морозова, Святослава Курапанського та інших оборонців тисячолітньої української культури.

ПОЛЬЩА ПЕРЕД НОВОЮ ЗАГРОЗОЮ

Мюнхен. — Відомий югославський (тепер розчарований) комуніст Милован Джілас пише в своїй книжці „Недоконале суспільство“, що тепер нема єдиного комуністичного руху в світі, а є „багато комунізмів“.

З комуністичною ідеєю сталося приблизно те, що пережили й переживають релігійні рухи і церковні угруповання: уже в перших віках після появи християнства в Церкві з'явилися різні напрями, які на свій лад глумилися Євангелієм та Біблією взагалі. Це довело до розколу — ересей.

Між сповідниками віри Христової, котрі по-різному розуміли Святе Писання, нагнала люта ворожнеча, люди забували проповіді Ісуса про любов до ближнього. Во м'я Господа Христа йшла лавина боротьби між християнами, лилася потоками кривавої крові, Ересей зазнала також релігії, заснованої на Богом: і досі ще мучилися дітями на „суніті“ і „шіїті“.

Комуністичний рух під проводом Леніна, поряд із своїми претензіями на „науковість“, є фанатичний, неолерантний і, подібно до релігійних течій, має нахил до суцільного впливу, до неограниченого панування над душею людини. Фанатизм російських комуністів має свою традицію, що йде з історії Московщини. Московські патріархи вважали свою Церкву за єдинотуду Богові, а християн інших Церков не визнавали за догодинні спасіння. Подібний релігійний дія і між католиками та протестантами від XVI віку.

„Москва — Третій Рим“, — цей месіанстичний клич іонаха Філофея XVI віку, цивільним способом активізувався в XX столітті, коли в Москві створено Комуністичний Інтернаціонал. Володарі, що засіли в Кремлі, почали давати директиви всім комуністичним партіям світу, які визнавали „науковість“ пророцтва Леніна: він у 1920 році об'єднав своїм комсомольським, що вони через 15 років житимуть уже в комуністичному суспільстві.

Панування Москви над комуністичним світом тривало аж до 1956 року. Тільки компартія Югославії вийшла з московського послушництва в 1948 році і ледве врятувалася від „братньої допомоги“ з Москви. Після промови Хрущова на 20-му з'їзді компартії 1956 року в комуністичних партіях усього світу захиталася віра в „непомильність“ і „єдинослашеність“ російської компартії: злочини Сталіна, розкриті в промові Хрущова, показали, що є щось гірше в московському царстві.

В різних комуністичних партіях з'явилися примування шукати власного шляху в політиці, незалежно від московських зрабків і директив. Москва після 1956 р. не має розумових аргументів, що могли б переконати „братні партії“ слухати поради і наказів „старшого брата“. Коли в жовтні 1953

р. мадярські комуністи схотіли вести політику Угорщини незалежно від Москви, то уряд СРСР негайно послав на Угорщину війська, яке придушило вільний рух у цій країні. Одночасно з Угорщиною у Польщі в жовтні 1956 р. почався рух проти сталінського комунізму, але тут Москва дійшла з польськими комуністичними провідниками до згоди: новий вождь Гомулка дав Москві гарантії, що єдино-додатково компартія в Польщі залишиться не порушеною. (На Угорщині комуністи хотіли виключити до влади також некоммуністів).

1968 р. прийшла „політична весна“ в Чехо-Словаччині. Вольності, які дозволила комуністична партія цієї країні своїм громадянам — у пресі, в радіопередачах, у телебаченні, в науці і т. д. переключили московських самодержавців. Клич комуністів Чехо-Словаччини — „будувати соціалізм з людським обличчям“ зрозуміли московські ватажки як докір, їм кинули: моваля, з СРСР „соціалізм має людську твар“. На тижневих нарадах московських комуністичних вождів перестерігали компартію Чехо-Словаччини, щоб не забувала відомого заповіту Леніна, що соціалізм може створити тільки диктаторська компартія, що „партія веде“, як писав Павло Тичина.

Побачивши, що чехословацька компартія „попустила війну“, Москва вирішила „зробити порядок“ в Чехо-Словаччині своїм військом і припратила до того Болгарія, Угорщина, Польща і Східно Німеччина. Тепер, після радикальної „чистки“ в рядах чехословацької компартії, ті самі члени партії, що протестували проти московської агресії в серпні 1968 р., пишуть про цю агресію, як про „братню допомогу“.

Колись монолітний комуністичний „горщик“ тріщить і може розпастися. Тільки перевага московської зброї гримасе цю кров'яну насильство зліплених поєднаних, що дістає делат нові щільні. Свіжий приклад — страйки і заворушення робітників у промислових центрах Польщі. З таким серцем взято в Москві до відома, що польська компартія під проводом Гомулки не зміла відразу задумати демонстрації польської людності проти режиму і відсунула свого вождя від влади. Неспокійним очима дивляться в Москву на те, як лагідно говорять новий секретар польської компартії Герек і новий голова уряду Ярошевич з польськими робітниками і делегатами страйкових комітетів. Представники робітництва навіть ставлять комуністичним провідникам політичні домагання: виключити того чи іншого комуніста із Центрального Комітету партії або з політичного бюро, вимагають права для робітничих рад і т. д. Чи московські вожді вступили б у розмови з своїми (Закінчення на стор. 8-й)

„КАРПАТСЬКА РУСЬ“ ІНФОРМУЄ

Передрук статті: „В ДЕРЖАВНОМУ ДЕПАРТАМЕНТІ В ВАШИНГТОНІ В СПРАВІ ЛЕМКІВ“ з „Карпатської Русі“, Йонкерс, 7-го лютого 1971 р. Передрук подано в оригіналі без будь-яких мовних чи стилістичних змін.

Недавно в нашій газеті в передовій статті ми поминали о том, що в редакції відбулася зустріч Правління Лемко-Союзу і Редакції газети „Карпатської Русі“, з одної сторони, і Правління Організації Оборони Лемківщини і газети „Лемківських Вістей“, з другої сторони. Тоді на том запланованій зустрічі між двома лемківськими організаціями і редакціями, котрі сунули: одна українською, а друга руською мовою, прийнято не виходити єдиним рухом в тій справі, найкраща з них тримає своїх правил і найкращий лемко називається по національності так, як он хоче. Треба лем, аби тоти обі організації через Головного Правління і їх органи об'єдналися мисленою і вийшли разом в обороні наших поневолених лемків в Старому Краю, а переважно, щоб заклали лемків поверталися назад на Лемківщину з насильного переселення, і щобши їм в том помагати всіми способами.

В п'ятницю 29-го лютого 1971 року в редакції газети „Карпатська Русь“ відбулося друге засідання-встрічка членів обох Правлінь і редакторів газет. З одної сторони Лемко-Союзу взяв участь Гол. Председатель, Тимофей Фецица і Р. Секр. М. Новак, а з другої сторони Редакції — Стефан М. Кичура, як тожте адміністрації взяв участь І. Чергоняк, як тожте головний робітник нашої газети учитель Теодор Докля.

На том засіданні 29-го лютого були ухвалені рішення про проведення зустрічі і були видані нові директиви. Д-р Іван Гвозда, головний редактор „Лемківських Вістей“ і Председатель Організації Оборони Лемківщини висунув пропозицію, щобши обі організації створили всеросійський Комітет Оборони Лемківщини Прав Лемков. О том було обговорено і прийнято приступити до того ділу, не вважалося тому справу ший не було покінчено. О том буде говоритися на слідуєчому засіданні-встрічці.

Д-р Іван Гвозда мал з собою і других двох представителів Головного Правління Організації Оборони Лемківщини — Юрка Ковалевича і Педича, що разом вони представили „Л. С. і газети „Карпатської Русі“ взяти участь в бесідах, які мали відбуватися в Державному Департаменті в Вашингтоні, 2-го лютого 1971 року, в справі судоби лемків в старому краю на Лемківщині і на вигнання на захід. Из Лемко-Союзу Головного Урядники погодилися з тим, щобши до Вашингтону в той справі пошол Редактор „Карпатської Русі“ Стефан М. Кичура. А дальши вступили будучи залежати і от того, що буде там зроблено і што буде там говоритися.

В Вашингтоні до Державного Департаменту виїхали троє: от Організації Оборони Лемківщини — Д-р Іван Гвозда і Юлія Котляр, а от газети „Карпатська Русь“ — Стефан М. Кичура.

В назначений час, бо о год. 3:30 пополудни виїхали у Вашингтон члени обох організацій, з більшим уваженням, прийняті в Державному Департаменті в Вашингтоні високими урядниками, котрі займаються справами Польщі, Чехословаччини і Мадьяри. Прийняті, як уж спомінемо, почалося присно бесідою і продовжалося около одной години часу. Д-р Іван Гвозда, котрий сам-на-сам поспірає о тої зустрічі представителів Державного Департаменту, вступив бесіду і передав д о к уменятельний лист урядникам, а з листом куту, бо больше, як 8 тысяч подписанных листов, які організації одну копію передали в Об'єднанні Націй в Нью Йорку, другу копію тепер передав Д-р Гвозда державним урядникам в Вашингтоні, а третью копію буде передана Канадському Правительству в близкой будущности.

Показалося, што в Державному Департаменті знають барз дуже за наших лемків в Польщі, які були переселені на захід, знають і за тих, котрі вийшли в Світський Союз, а на велике жаль зачудованню, там знають даже подробиці тих „добровольних“ і насильних переселень. Державний урядник дав нам много вопросов, а Д-р І. Гвозда і Юлія Котляр отвчали на вопросы и сами давали урядникам Державного Департаменту много вопросов о том, што мы можемо робити в Америці для помощи своего краю, а што не можемо.

Потом Д-р Гвозда объяснил урядникам, што он привел з собою и редактора газети „Карпатської Русі“ и познакомил ближе с характером организации „Л. С. державных урядников. Д-р Іван Гвозда сказал открыто и правдиво, што их Организация держится, як украинская, а Лемко-Союз, як русская, но то сует тоты самы лемки, и як лемки они в той справі, то-ест, в обороні людских прав своих урядников лемков в Старом Краю договорились и нит между ними по тому вопросу никаких непорозумений.

Тепер забрал слово редактор „Карпатської Русі“ Стефан М. Кичура. Он сказал майже точно так: „Я рожденный в Америке, мой отец почитает тоже в американской землі, а мати моя жис на переселенію в Світском Союзе. Але я хочу сказать, што я первый раз наторжджуся в Вашингтоні за целый час моего життя. Я в прошлом, бо подрада за три и от того, што будет там

НА МЕДИЧНІ ТЕМИ

Редактор: д-р Михайло Данилюк

СИМУЛЯЦІЯ БОЛІВ СЕРЦЯ

При захворюванні серця судин, як знаємо, часто появляються типові болі в грудях. Якши це зовсім некардіально або ангіно пекторіс, і для лікування таких недовго існує чимало різних ліків, залежно від того, на якій саме базі розвивається біль у серці. Про ці симптоми та заходи проти них ми вже чимало писали.

Цим разом порушимо справу інших болів у грудях, які фактично нічого не мають спільного з будь-якою недугою серця. Це — симульовані, себто неправдиві болі, які людина хоч і відчуває ніби в грудях, можуть мати своє джерело в інших органах, навіть дальших від серця. У таких випадках вона ніби й відчуває, що її „болить серце“, але всі дослідні не дають позитивних доказів, що в неї справді хворе серце. У таких випадках нормальний тиск крові, нормальна електрокардіограма, немає шумів у серці, само воно не побільшене, а дослідні під навісне введенню фізичною вправою також не вказують відхилення від нормального.

Звичайно, бувають занедавання вищеописаної артерії, коли всі дослідні не дають конкретних доказів хвороби серця, але це вже справа фахівців серцевих недуг, що торкається окремих груп пацієнтів.

Чимало людей з болями в грудях мають причини цих болів поза серцем. І в таких випадках лікарі концентрують свою увагу на інших органах. Тож не дивно, що часто лікар, досліджуючи ніби серцеві болі, одночасно заряджує інші дослідні: рентген шлунка, стравоходу, легень, жовчового міхура тощо. Пацієнт часами дивується з приводу таких заходів, думаючи, що лікар лише „так собі“ робить загальний огляд. Але такі заходи мають свою підставу.

Причини, які можуть привести до болів у грудях, симулюючи серцеву недугу, може бути багато, як, наприклад, недуги хребта, що передаються на грудну клітку, міжреберні невралгії, ревматичні болі грудних м'язів, недуги або пухлики селезінки, печінки чи шлунка, недуги легень, камінь в жовчовому міхурі, недовгогання стравоходу і ін.

Найчастіше симульований біль серця постає від одної з таких трьох причин:

1. Недуги стравоходу, а серед них чи не найчастіші — сильні спазми стравоходу, іноді з його роздуттям. Спазми можуть бути і спорадичного характеру, наприклад, при вживанні дуже холодних напоїв з льодом. Іноді реентген може виявити хворобливе звуження долішньої частини стравоходу, яке в свою чергу призвело до значного розширення цілого стравоходу. Нерідко буває, що на стравоході формуються ненормальна заглиблення, т. зв. дивертикли, які також

може дати болі подібні до болів при ангіні пекторіс. Такі заглиблення можна оперувати.

2. Недуги шлунка, а особливо прорив його у грудну клітку через діафрагму. Це явище т. зв. діафрагмальної пропускни, коли частинка шлунка лежить над діафрагмою дуже близько серця. Якщо ця частина дещо роздувається газом або розширюється внаслідок переїдання — постають болі, які впадаються болями серця. Також корчі горішньої частини шлунка і без діафрагмальної пропускни можуть дати подібні болі. Часто саме роздуття шлунка газами не лише „підпирає“ під грудди, але й „стріляє“ гострішими болями у грудях в околиці серця. Звичайно, виразні позитивні докази, що в неї справді хворе серце. У таких випадках нормальний тиск крові, нормальна електрокардіограма, немає шумів у серці, само воно не побільшене, а дослідні під навісне введенню фізичною вправою також не вказують відхилення від нормального.

Звичайно, бувають занедавання вищеописаної артерії, коли всі дослідні не дають конкретних доказів хвороби серця, але це вже справа фахівців серцевих недуг, що торкається окремих груп пацієнтів.

Чимало людей з болями в грудях мають причини цих болів поза серцем. І в таких випадках лікарі концентрують свою увагу на інших органах. Тож не дивно, що часто лікар, досліджуючи ніби серцеві болі, одночасно заряджує інші дослідні: рентген шлунка, стравоходу, легень, жовчового міхура тощо. Пацієнт часами дивується з приводу таких заходів, думаючи, що лікар лише „так собі“ робить загальний огляд. Але такі заходи мають свою підставу.

Причини, які можуть привести до болів у грудях, симулюючи серцеву недугу, може бути багато, як, наприклад, недуги хребта, що передаються на грудну клітку, міжреберні невралгії, ревматичні болі грудних м'язів, недуги або пухлики селезінки, печінки чи шлунка, недуги легень, камінь в жовчовому міхурі, недовгогання стравоходу і ін.

Найчастіше симульований біль серця постає від одної з таких трьох причин:

1. Недуги стравоходу, а серед них чи не найчастіші — сильні спазми стравоходу, іноді з його роздуттям. Спазми можуть бути і спорадичного характеру, наприклад, при вживанні дуже холодних напоїв з льодом. Іноді реентген може виявити хворобливе звуження долішньої частини стравоходу, яке в свою чергу призвело до значного розширення цілого стравоходу. Нерідко буває, що на стравоході формуються ненормальна заглиблення, т. зв. дивертикли, які також

може дати болі подібні до болів при ангіні пекторіс. Такі заглиблення можна оперувати.

2. Недуги шлунка, а особливо прорив його у грудну клітку через діафрагму. Це явище т. зв. діафрагмальної пропускни, коли частинка шлунка лежить над діафрагмою дуже близько серця. Якщо ця частина дещо роздувається газом або розширюється внаслідок переїдання — постають болі, які впадаються болями серця. Також корчі горішньої частини шлунка і без діафрагмальної пропускни можуть дати подібні болі. Часто саме роздуття шлунка газами не лише „підпирає“ під грудди, але й „стріляє“ гострішими болями у грудях в околиці серця. Звичайно, виразні позитивні докази, що в неї справді хворе серце. У таких випадках нормальний тиск крові, нормальна електрокардіограма, немає шумів у серці, само воно не побільшене, а дослідні під навісне введенню фізичною вправою також не вказують відхилення від нормального.

Звичайно, бувають занедавання вищеописаної артерії, коли всі дослідні не дають конкретних доказів хвороби серця, але це вже справа фахівців серцевих недуг, що торкається окремих груп пацієнтів.

Чимало людей з болями в грудях мають причини цих болів поза серцем. І в таких випадках лікарі концентрують свою увагу на інших органах. Тож не дивно, що часто лікар, досліджуючи ніби серцеві болі, одночасно заряджує інші дослідні: рентген шлунка, стравоходу, легень, жовчового міхура тощо. Пацієнт часами дивується з приводу таких заходів, думаючи, що лікар лише „так собі“ робить загальний огляд. Але такі заходи мають свою підставу.

Причини, які можуть привести до болів у грудях, симулюючи серцеву недугу, може бути багато, як, наприклад, недуги хребта, що передаються на грудну клітку, міжреберні невралгії, ревматичні болі грудних м'язів, недуги або пухлики селезінки, печінки чи шлунка, недуги легень, камінь в жовчовому міхурі, недовгогання стравоходу і ін.

Найчастіше симульований біль серця постає від одної з таких трьох причин:

1. Недуги стравоходу, а серед них чи не найчастіші — сильні спазми стравоходу, іноді з його роздуттям. Спазми можуть бути і спорадичного характеру, наприклад, при вживанні дуже холодних напоїв з льодом. Іноді реентген може виявити хворобливе звуження долішньої частини стравоходу, яке в свою чергу призвело до значного розширення цілого стравоходу. Нерідко буває, що на стравоході формуються ненормальна заглиблення, т. зв. дивертикли, які також

редземного моря. Якши чаша іна самі залишили свій край і розбіралися по сусіньних країнах Аравійського півострова. Ніхто з тих жидів, як і невідомий, так і з утікачів, не асимілювався серед чужого оточення. Навіть перша колонія жидів у Римі подала з тих невідомих, яких Помпей як переможця припровадив до того міста.

Далі в книжці Вернера Келлера йдуть розділи про розселення і життя жидів в Еспанії, Франції, Англії, Німеччині, Чехії, Польщі та окупованій нею частині України. В цих розділах впадає в очі одне явище: майже в усіх тих країнах жидівського населення на початку жидів втішались свободою, а радше рівноправністю з іншими жителями. Вони здобували там великі освіти в ділянках господарства та культури, живучи в достатку та займаючи високі державні становища.

Однак, які початки чергувалися з чорними, а то й трагічними періодами, наприклад, в Еспанії, Франції

та Англії, звідки жидів вигнали урядовими декретами. Таке саме було у Вавилоні, який жиди називали своєю другою батьківщиною. Там жиди мали повну автономію, вільно розвивали свою культуру і ввесь час утримували тісний зв'язок не тільки з Ізраїлем, а й з жидівськими громадами, розкиненими по інших країнах. Вавилонська жидівська академія, яка велася своїм Талмудом, мала тісні контакти з жидівськими учнями в діаспорі. Вкінці всі ті здобутки у Вавилоні пішли нанівець, коли жидів вигнано з тієї країни.

Опис жорстоких переслідувань жидів інквізицією справляв пригноблене враження. І читач мимоволі запитав себе: неже ж справді людина є найнижчим створінням? Бож звинувачення, коли вбивав одна другу, то, здається, не тішиться муками противника.

Майже дві тисячі років тому людина мучила і мorduвала іншу людину в імені Бога, а понад 25 років тому робила те саме, але вже з

наказу Гітлера і Сталіна, які давали ці свої накази в імені високих цілей збудування „Нової Європи“ та побудови комунізму.

В книжці „Діа спора“ вклясно 12 карток з ілюстраціями старовинних жидівських архітектурних пам'яток, фотографіями визначних жидів та образами, що представляють суди, екзекуції жидів і т. п. Серед них портрет Богдана Хмельницького з булавою, а біля нього напис: „Козацький поетман Богдан Хмельницький, повстання якого проти польської шляхти в 1648 р. привело до одного з найгірших переслідувань в історії східних жидів“.

Не думаю, що автор „Діа спора“ цим Хмельницького в очах читача. Тут про переслідування жидів написано в такому тоні, як про подібні події на Заході. Кристичний читач скоріше зрозуміє мотиви Хмельницького, як мотиви тих, що вбивали жидів „в імені правдиного Бога“.

На вступі розділу п. н. „Масакри на Сході“ автор

пише, що в році підписання Вестфальського миру, який приніс кінець 30-літній війні, нещастя спіткало жидівську спільноту, яка до того часу жила мирним життям у тій східноєвропейській оазі. Жидівські громади, що перебували під польським пануванням, зазнали переслідувань гірших, як „чорна смерть“, що в 1348 р. перейшла через Західню Європу, забравши мільйони людських жертв. Тоді, як і в 1348 р. поширилися були погоди, що заразили спричиняють жидів, затрущують воду в колодах, щоб таким способом винищити християн.

„Століттями польські королі, — пише автор, — поширювали своє панування на південних окраїнах Польщі — на українській низині над Дніпром і Дністром. Королі і шляхта немілосердно експлуатували місцеве населення, яке жило і працювало, не маючи жадних людських прав. Тих людей уважали невідомими, які мусіли зносити найбільші тягари примусової праці і податків.

В додатку той гнів посилювався релігійною ненавистю. Ті чужі пани були римокатоликами, а їхні гноблені піддані — греко-православні.

„Люди різко бачили тих польських магнатів, які володіли країною. Шляхта відно коли жила в своїх фільварках. Управителі та орендарі, в більшості жиди, адміністрували земельними посілками. Шляхта давала в оренду жидам млини, мочоларні, дестиларні і коршми, а також доручала їм збирати податки. Висока рента змушувала жидів витягати максимальний прибуток з їхніх підприємств. Були ємі під тиском, жиди не власної волі ставали інструментом визиску, і тому озурення місцевого населення зверталося проти жидів.

„Ненависть до гнобителів чужинців та „єретиків“ зростала і наразі вийшла з 1648 р., коли козацький гетьман Богдан Хмельницький зібрав українців для священної війни за волю, православія і проти польських панів і їхніх орендарів, мисливців-жидів, про насильства

К. Крупський

3 ДОВГОЇ І ВАЖКОЇ ДОРОГИ ЖИДІВСЬКОЇ ДІАСПОРИ

(2)

В тому то періоді рабінів потасно і малими гуртками навчали жид

ЛІТЕРАТУРА МИСТЕЦТВО РОЗВАГА

РІК VIII.

ЛЮТИН 1971

Ч. 1 (77)

В сторіччя поетки Українського Відродження

П. Оксаник

ІДЕЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИЗВОЛЕННЯ В ДРАМАТИЧНІЙ ТВОРЧОСТІ ЛЕСІ УКРАЇНКИ

„Коли стрідав гурти рабів німих, свій голос гучно подавав за них і в їх гіркій давно минулій долі все бачив образ рідної неволі...”

(Лесь Українка: „Legende des siecles”)

Відмінно від українських письменників-реалістів, що подавали в своїх творах реалістичні картини сучасного життя різних соціальних верств нашого народу з усіма його побутовими подробицями, Лесь Українка вихідну точку своєї творчості мала в світі ідей, а не в реалістичному змалюванні життя. Щоб відіграти у своєму творі якусь ідею, щоб розв'язати якусь проблему, Лесь Українка зверталася до готових сюжетів світової літератури, абстрагуючись від історичних, соціальних і побутових подробиць, творила цілком оригінальні зразки літературно-мистецької творчості. А тому драматичні поеми Лесі Українки — це не „драми життя” в стилі драм Кропивницького, Тобілевича тощо. Вже в 1913 р. М. Свйшан казав, що у Лесі Українки органічним був дар мислення символами, її мислення було символічним. „Може току”, — припускає він, — вона мусіла полишити на боці сучасне життя при виборі тем і вічно навіязувати до далеких, напівміфологічних тем. Це її не стримувало, давало більший простір її думкам і ширші перспективи, як може дати сучасне життя і сучасна українська „дійальність”. Сюжети для своїх драматичних поем Лесь Українка бере з старо-грецького життя, з старо-грецького життя, з староримського, з часів раннього християнства, і з життя єгипетського, арабського, єспанського, американського і, нарешті, з доби французької революції.

Однією з найголовніших проблем, що знайшла свій найбільший відгук у всій творчості Лесі Українки, зокрема в її драматичних поемах, була проблема визволення українського народу, поневоленого російською державою, було схоже на становище людей у вавилонському полоні. А тому Лесь Українка і присвятила темі вавилонського полону кілька драматичних поем, показуючи у символічних образах українську дійсність, показуючи політичний полон України в самодержавній Росії, порушуючи і розв'язуючи в цих поемах найпекучіші проблеми тогочасного українського життя. В драматичній поемі „Вавилонський полон” Лесь Українка показує скарку подолання ізраїльтян та юдеїв. Молодий співівець Слезар закликає рідні племена до єднання:

„...Знов тьма, і жах, і розбрат.
І знов настав Єгипетський полон,
Та не в чужій землі,
А в нашій власній”

Виступаючи проти розбрату, проти роз'єднання українських сил, що „вросли розбігалися манастирами і попадали ворстам у полон”, поетка гострими, гнівними словами картас це найбільше наше національне лихо — роз'єднаність, духовну розітність, яка допомагає ворогам держати наш народ у неволі:

„Чи довго ще, о Господи,
Ми будемо блукати і шукати
Рідного краю на своїй землі?”

Тому вона з горем гірким проголошує:

„Так доверши ж до краю
туту зраду.
Розбий, розбий нас геть
по цілм світі,
Тоді, либонь, журба
по ріднім краю
Навчить нас, де і як
його шукати.
Тоді покаже батько
свою сину
На срібне мариво в даліні
І скаже: „Он земля
твого народу!
Ворки і добувайся
батьківщини,
Бо прийдеться загинути
у вигнанні.
Чужою — чуженицею,
в неславі”

У кінцевих рядках своєї поеми „І ти колись боролась” Лесь Українка сама розкриває символіку своїх драматичних поем про вавилонський полон:

„Коли кінчиться той полон
великий,
Що нас зайняв в землі
обов'язаний?
І доки рідний край
Єгиптом буде?
Коли латини новий
Вавилон?”

Імперіалістична самодержавна Росія — ось той новий Вавилон, що про нього писала Лесь Українка.

В поемі „В домі роботи, в країні неволі” поетка висловлює таку ідею: пролетаріят поневоленої нації — це „раб рабів”, між ним і пролетаріатом панівної нації, навіть працюючи у важких умовах, відчуває, що він творить власну культуру й економічні цінності, зміцнює власну державу. І тому він працює „не тільки по неволі, а й з охотою”. Пролетаріат панівної нації все чуже, непотрібне; гебреї (представники поневоленої нації) каже своєму „товаришеві” єгиптянині (представниці панівної нації), що він „розруйнував би” всі каміни довиби! У відповідь на ці слова робітник-єгиптянин ударив у лице гебрея. Аж тепер раб-гебрей зрозумів, що не може бути він товаришем єгиптянині, хоч вони обидва і мають спільний дім роботи й неволі. „Я мушу знати, що я тут раб з рабів, що він мені чужий, цей дім неволі, що тут мені товаришів нема”, до такого висновку приходять гебреї. Українським пролетаріатом чужа російська держава, — „цей край неволі” з його державними традиціями і культурою — таке розкриття символіки цього твору.

В одній із найкращих драматичних поем — „Оргія” Лесь Українка в яскравих образах-символах показує, так би мовити, культурний імперіалізм використовуваних українців для збагачення української культури. Для виразу своїх думок про українське життя Лесь Українка обрала і тут неукраїнське тематичне тло. Дія відбувається в Коринті, в одному з грецьких міст добу перебування Еллади під римським пануванням. Символіка драми прозора: Еллада — це Україна, римські завоювання — царська Росія. В героїчній постаті Антея Лесь Українка показує ту частину української інтелігенції, яка високо цінить рідне мистецтво і не хоче віддати його на поталу завоюванням, не хоче працювати для них. Антей сміливо захищає права свого народу на його мистецтво. „Топтати рідних лаврів я не хочу”, — каже він. — Трюмфи в Римі — то для мене ганьба”. Велику любов до мистецтва Антей поводить з не меншою любов'ю до батьківщини. Антей ненавидить ворогів свого народу за знищення волі рідного краю, за позбавлення волі рідного

Остання фотографія Лесі Українки
(Травень 1913 року в Києві)

мистецтва. Він убивав свою дружину Нерису за те, що вона своїм мистецтвом служила ворогам, сам же, не витримавши ганьби, накладе на себе руку.

Антей — це образ непримирного, безкомпромісного борця за волю рідного мистецтва. Він воліє краще змерти, а ніж стати зрадником свого народу, своїх переконань, своєї музи. Таким же борцем була і Лесь Українка, що своїм могутнім талантом служила своєму народові, рідному національному мистецтву, „орала свою вбогу ниву, рідні перелогі”.

Мотив „мирної” компромісної політики, мотив ностальгії — туги за рідним краєм — це основні мотиви драматичної поеми „Вояриня”. Сюжет поеми взятий з історії України — з доби Руїни. Герої „Вояриня” не історичні особи, вони не стільки представники давньої історичної доби, як виразники ідей та настроїв, що жили в добу Лесі Українки та її покоління. Доба Руїни була багато де в чому подібна і схожа на сучасний стан України, поневоленої російським самодержавством. І тому поетка в образах минулого України відтворила нові ідеї, розв'язала найпекучіші проблеми своєї сучасності. Головний герой поеми Степан, представник української козацької старшини, став московським боярином. Він вірить, що „перо та цинік” мають більшу вагу та честь, як „мушкет і шабля”. Він вважає, що на урядовій посаді в Москві він зможе служити Україні, „служити родині, вірі, помагаючи, хоч здалека, пригнобленим братам, єднаючи для них цареву ласку”. Він ладен всіма способами догодити московському цареві, ладен „хоч би й на голові ходити, аби чогось добутися для України”. Але цією пахлявою угодовською політикою він нічого не може добитися. На ділі така пасивність і опортунізм рівнозначні національній зраді. І сам Степан під кінець розуміє свої помилки:

„Нас доля так уже скарала
тяжко.
Що певне й Бог простить
усі гріхи.
(Закінчення на стор. 4-й)

ПОХОРОН УКРАЇНСЬКОЇ ПИСЬМЕННИЦІ В РОСІЙСЬКІЙ ДЕРЖАВІ

У Львівському щоденнику „Діло”, з. 8/459 з 11 серпня 1913 року, був надрукований під цією назвою допис із Києва, датований днем 9 серпня (27 липня ст. стило) 1913 року. Автор допису, позначений літерою „Х”, подає у цьому дописі свої враження з похорону Лесі Українки, що відбувся 8 серпня (26 липня ст. ст.) того ж року. Передруковуємо ці враження для характеристики того становища, що в ньому перебувало українство під російським царським режимом в останні роки до світової війни. Мову залишаємо здебільша без змін, усуваючи тільки прависис. — Редакція.

„Сірою громадою в повнім мовчанні йде за труною українська інтелігенція. Іде вулицями великого міста, загубившись серед кам'яних колосів. Столицею своєю йде, серцем України, на „нащип”, на своїй землі...” Так, мовби гурт переселенців іде у чужий край спішеним ховає свого нещасного поборника, з котрим от зайхалось у чужу чужину, за широкі моря, за високі гори.

Поліції багато. І кінної, і пішої. Певно якогось мзгунтнього ворога ховають. Довго боролась з ним, нарешті перемогли й убили, але страшенно й мертво. Ану ж уста, не гнівний і мзгунтній, ану ж не знати звідки візьме зброю й знову почне бій! Ні, ліпше забезпечитися загоді й оточити ненависну труну військом поліцейським. Отже йдуть коло труни люди з шаблями, револьверами, зажимають вузди коням, держать нагаї напостоті. А в труні — трун жінки, а не

ку здирають тут же, а вінок вишають десь догорі підставою, обкубаний і голий. На прохання родичів віддати стрічку на пам'ятку, пристав говорить: „Падучіте в у частку”.

І це нижче спускаються усі очі вниз, мов би дивитися уже нікуди не можна, як тільки на сирій пісок брудної дороги.

Молодь пробує заспівати „Святий Боже” — і в ту ж хвилину виростають поліцейські: „нєслєзя!” Завокла на післюво православна мєлєтєва. Урвавшись, це висунуть трохи в повітрі покалічені звуки й гаснуть, зовсім. А серед процесії у шапках ідуть поліцейські і поміж непокритими з пошани головами, неначе „полудшотф” (півквартівка) на церкві, чванливо синюють то тут, то там „форменніе фуражки”.

Кладовище. Процєсія стає. Бо вхід до місця вічного спокою загорожений поліцією. Вона фільтрує тих, хто

Похорон Лесі Українки — 26 липня (ст.ст.) 1913 року в Києві. На фото: похоронний похід коло будинку ч. 97 на Мариньско-Благовіщенській площі, де родина Косачів жила від початку 1900-их років до 1909 року. Тепер у цьому будинку Меморіальний Музей Лесі Українки

війовника. Жінки, що не держала б в обесилений хворобою руті нічого крім пера — але ж бо се перо страшенніше за меч, коли навіть на трупа й узброїлися.

Вінків багато, але нести їх в руках невіливо. Так, і таке слово „невіливо”. В устах поліцейського воно звучить як краще: „нєслєзя!” Так от „нєслєзя” нести вінків в руках, навіть китиці квіттів. Бо це буде виглядати на якесь масове висловлення співчуття, на якусь урочистість процесії, а „поліцейський” ідеал українського похорону — було б зволікти покійника в собачій будці на смітник і закопати скорейко на зорі.

Хтось пробує нести вінок кілька кроків, але в ту ж хвилину процесію пересікає, штовхаючи близьких, поліцейський і грубим рухом майже вивирає вінок із рук. А у тих, хто це бачить, таке враження, мов би хтось чужий підбій і плонує у лиці.

І се сумнішим повіяло духом над сірою громадою, і це нижче похилилися усі голови, ще чорнішою стала кров, що накіпав на серці. Хтось уступив в процесію з новим вінком, а на вінку червона стрічка. Мобілізується майже вся процесія поліції — і криволинійні стрічки бі віддати „последне

Вас. ОНУФРІЄНКО

В РОКОВИНІ

(До 100-річчя, народження Лесі Українки).

Нащадки серця Лесі Українки —
Нові дівогі родяться серця,
Із теплим словом лагідної жінки,
Із грізним словом смілого борця.

Вони ростуть, і їхнє слово лине,
І гуєм ми сюди, за сім морів,
Як в них брешуть любов до батьківщини,
Як в них киють жіночий темний гнів.

Імен — не треба. — Нащо називати?
Жандарм нехай не знає їх усіх,
Готуючи нові у тюрмах грати
За їхні сміх і слюзи, слюзи й сміх.

У чисті сніг з маленької сторони
Дзвенять нові, нові й нові серця,
Нащадки серця Лесі Українки —
Борця, поета, жінки-мудреця.

1970 р. Австралія

Леонід ПОЛТАВА

ПІСНЯ ПРО ЛЕСЮ УКРАЇНКУ

(Музика Андрія Шуля)

Океану не взяти за грати —
І тебе не акувати в грані.
Ти летим, нагє пісня крилата,
Що любов'ю оновлює світ.

Твої озі — озера Волині,
Твоє слово — карпатські вітри;
Маять крила твої лебедині,
Нагє вірних сердець прапори.

Від Волині до Києва, Львова,
До Єгипту струнких пірамід
Гомонить твого віщого слова
Непокірна, гартована мідь!

Всюди нині ти в кожній країні,
Де це гора лютє зима, —
Обезсмертила ти Україну
І безсмертною стала сама!

Джерзі Ситі, 1970

Лесь Українка

Про поезію

... А дві мої поеми, то з'їздили „всю Польщу і всю Україну” і так до мене вернулися — в оригіналі, а друку так і не виділи. Смішні ті наші видавці, що сміються за поли, — „давай щось нового” а даси, то воно і зостаріється, то нове, поки на світ вилізе. Колись у нас була розмова з п. Грин(євським) на тему поетів і поезії і тоді він мені доказував, що для України це рано на поетів, чи може пізно, а доказ тому, хочби те, що й (поемах) нігде подітись з своїми віршами, а хоч де й подітись, то такі їх ніхто не читатиме, бо тепер не час на коштовні забавки. Я тоді завзято спорилася за raison d'être поезії, але тепер то може з децим би і згодилася, хоч такі не зорісім. Я таки й тепер думаю, що коли чийсь вірш адекватно місця не знаходиться, то хіба через те, що вірш поганий, а як вірш добрий, то від того не зопсується, що якийсь час полежає, коли вже тепер на них рано. А щоб для поезії тепер вже було запізно, то таки тому не вірю — невже б то наша поезія „отцрєла не успішні разцівєсти” Бо, по моєму, вона ще зовсім не встигла розцвісти як слід. На мою думку, то в нас тільки тепер дехто починає вичислювати версифікації, а більшість то і досі не принає П, а йде за правилами: „не налагай оков на вдовоноєніє” та „аби душа щирє”!

Я знаю одного поета, що склав собі афоризм: „гарна рифма — погібель для ідеї” і, треба сказати, він тримається вірно свого афоризму, вже чи то волі, чи по неволі — хто його зна. Що ж до мене, то я тільки генізі можу простити кепсько збудований вірш, та й то не завжди. Українським же поетам слід би на якийсь час заборожити писати національно-патрістичні вірші, то може б вони скоріше версифікації навчилися, примушені до того лірикою та перекладами, а то тепер вони найбільше надіються на власну ріфму та розміри.

Може смішно читати, як я просторочила на таку тему, але що ж — коли моя зброя на мене обернеться, то тим гірше для мене, а я таки завжди так „говоришчу”. Впрочім мене люди зовсім не за самий вірш лають, а за те, що, я мало ідейна, чи то пак мало тенденційна, але мені здається, що коли буть тенденцією за волосся притягати, то всім буде чудно, як і волос тридцятиме нещасний. А вона як схоже, то і сама до мене прийдє, тоді я вже її не прожнує. Та врешті, не об мені річ. Мене ще занадто мало лають; страшно, коли б не розбалуєвалися. Тільки мама часом скритиксує гостріше, а Міша то смішить мене своїми дифірами, певно то неправда, що не можна бути проромом з рідною країною, бо отже можна ним бути навіть в очах рідного брата...

З листа Лесі Українки до М. Драгоманова (Колодяжне, 3 березня 1892 року), опублікованого у праці Ольги Косач-Кривин „Лесь Українка: Хронологія життя і творчості”, Нью-Йорк, 1970, стор 175-176.

тер: „Чтєб мнє нікакіх прав моє було!” — і не було їх. Тільки „Вічну пам'яті” співали й співали, але й на це крикнув пристав: „Давольно уже!” І замовк.

Дівчина якєс просить дозволу власноручно покласти китицю квіттів на могилу — „нєслєзя”... І підійти до могили, уклони́тися їй чолом, низько до землі, за труд, за віщі слова, за священні дари — „нєслєзя”. „Нєслєзя” почувати, „нєслєзя” провистати хоч у колінопреклоненні свій тихий сум і горе — „нєслєзя”.

А потім почався „разгон публики”. Буквальний розгін. Панючок, жінок штовхали в спину, кричали „провалявай, провалявай, пока ціла!” Ставши на чинсь могилу, поліцейський чий заглядав через голови за огорожу, де в глибині мовчав, пририта горем стояла рідна жінка, бажачою це хоч хвилину побути коло дорогої могили. Говорив: „Да что ані там — до вєчера чтолі будєт толочєся?”

X.

Ольга Петрівна Косач-Кривинюк авторка праці „Леся Українка: Хронологія життя і творчості“

Ольга Петрівна Косач народилася 26 травня 1877 року в місті Звягелі на Волині. Вона була на шість років молодша за Леся. Так само як і Леся, Ольга виховувалася в українському національному дусі під впливом своєї матері (Ольги Петрівни Пчілки). Не тільки мати, а й старша сестра Леся приділяла багато уваги вихованню Ольги. Леся Українка написала для своєї сестри підручник „Історія східних народів“. Ця книжка 1919 року заходами Лесини сестри Ольги Петрівни була видана в місті Катеринославі. Леся Українка присвятила своїй сестрі Ользі поезію „Як ясне сонце“. Цей вірш Леся написала у квітні 1890 р.

Ольга Петрівна Косач-Кривинюк, сестра Лесі Українки і її чоловік Михайло Васильович Кривинюк (фото з 1907 року).

Ольга Петрівна мала якнайсприятливіші умови для свого виховання. Чудова природа рідної Волині, пізнання життя в Києві в оточенні українських видатних діячів, візди на літо в с. Колодажне, Ковельського повіту на Волині, а починаючи з 1899 року на хутір Зелений Гай коло міста Гадяча на Полтавщині, який зв'язок із своїм народом — все це виховувало велику любов до України, до рідного народу.

Вищу освіту Ольга Петрівна здобула в Петербурзі. Вона закінчила Жіночий Медичний Інститут. За тих часів (до 1906 р.) це був єдиний вишній заклад у Росії, де жінка могла здобути вищу медичну освіту. Бо до університетів тоді жінки не приймали. В кінці 1904 року Ольга Петрівна виїхала заміж за Михайла Васильовича Кривинюка, що вчився тоді у Празькому політехнічному інституті, і виїхала до Праги. У 1906-1908 рр. вона перебувала в Києві, де брала активну участь у громадському житті (зокрема в „Прогресі“), а також часто бувала на хуторі Зелений Гай коло міста Гадяча. З 1910 року до 1922 р. Ольга Петрівна працювала в Лодзанській Кам'яниці на Катеринославі на посаді земської патронажної лікарки. Вона лікувала й опікувалася пенсійними хворими і дітьми-сиротами. Років 1920-1921 були дуже тяжкими: на Катеринославі йшла громадянська війна, шалів голод, діяльність губерніяльного земства була паралізована. У Ольги Петрівни в цей час (1920) саме народився її молодший син. Тяжкі матеріальні обставини змусили всю родину Ольги Петрівни шукати рятунку десь в іншому місці. У той час у Могилеві Подільському були значно кращі умови: там не було голоду і можна було знайти роботу. І Ольга Петрівна 1921 р. переїхала із своєю родиною до Могилева. Тут вона працювала на посаді викладача української мови. Років 1924 Ольга Петрівна переїхала до Києва і працювала в середній школі ч. 20, викладаючи українську мо-

ІДЕЇ НАЦІОНАЛЬНОГО ВИЗВОЛЕННЯ

(Закінчення зі стор. 3-ої)

Хто кров із ран терня,
а ми із серця.
Хто засліяний, в тюрму
замкнений був,
а ми носили кайдани
невидимі!

Климент Кейтка
чоловік Лесі Українки
(фото з 1920-их рр.)

Оксана виходить заміж за Степана. Вона спочатку поділяла думки свого чоловіка, але зіткнувшись з суворим дійсністю, переконується в помилковості її шкідливості угодської політики. Опинившись на чужині, Оксана не може примиритися з чужим побуту, де жінку вважають за невіддільну, де пахнуть дикі, осоружні звичаї, де „палі, канчуки, холопів продають“. Та це ж якась неволя бусурменська! — протестує обурена до краю Оксана, що звикла до волі, до вільного життя. Та й осоружна ж ця мені Москва! — з палким, гнівним протестом заявляє вона. Угодщина, ця „мирна політика“ з уст Оксани одержує рішучий засуд: „Воялися розливу крові, а не подумали, що буде, як у тихомирстві все!“ Вона бачить тяжкі наслідки цього „утихомирення“:

„Зломилася воля,
Україна лягла Москві
під ноги.
Це мир по-товсму — ота
руїна!“

Оксана зрікається їхати додому з соромом, що вона не брала активної участі в боротьбі за визволення України, гостро картаючи за це ж Степана:

„Сиди у залічку
московським,
Поки лилася кров, поки
змагання
ведося за життя там
на Волині,
тепер, як „втихомирлюсь“,
ти ідеши
того ясного сонця заживати,
що не дістали руки
загребучи,
та гаси недопаленим
втішатися!“

Оксана приходить до переконання, що тільки „мущинством та шаблем“ можна успішно воювати за свободу, вона визнає, що пасивність і угодство межують з національною зрадою.

Вмираючи з туги за Україною, Оксана лишає Степану свій заповіт: „Борцем не давши ти, ти після мене подоланим подати підлогу можеш“, щоб змести чорну пляму зради, яку він фактично чинив своєю службою у ворога. Герої „Боярини“ так само, як і герої драм з екзотичними сюжетами, — це виразники ідей Лесини сучасності. В образі Степана поетка показала ту частину української інтелігенції кінця XIX та початку

XX віку, яка провадила угодську політику. Одірвавшись від маси, від народу, від активної боротьби, ця інтелігенція фактично виконувала роль зрадників української національної справи. В особі Оксани поетка показує національно свідому українську інтелігенцію, що, попавши в пазури московського самодержавства, не має сили вирватися на волю і конас на чужині. Устами Оксани і її брата Івана промовляє сама Леся Українка, засуджуючи всякий опортунізм і проголошуючи єдино вірне гасло запеклої боротьби проти ворога.

У проаналізованих драматичних поемах Лесі Українки є основні ідеї такі: 1) ідея консолідації національних сил; 2) ідея вільного розвитку національного мистецтва; 3) рішуче засудження компромісної угодської політики в боротьбі за волю рідного народу. Ці ідеї висловив у своїх творах це Т. Г. Шевченко. Пригадаймо його „Молитви“, де він благав Бога послати нам „єдинимислі“, „братолюбів“, пригадаймо, з якою гідністю відкинув Шевченко побори пиятих по-російському (про „Парашу, радості нашу“).

На новому матеріалі, взятому з історії старої Юлії, з історії Гречі, Риму та України XVII ст., Леся Українка висвітлює найактуальніші проблеми українського сучасного життя і з великою переконливістю розв'язала їх. Провідні ідеї гаданих творів Лесі Українки ще довго зберігатимуть свою свіжість і актуальність для нас і для майбутніх поколінь.

(Передрук з додатку до час. „Наше Життя“, ч. 13 (45), Август, 23 лютого 1946).

Петро Одарченко

УКРАЇНСЬКІ ДУМИ У ВИКОНАННІ БАНДУРИСТА ЗІНОВІЯ ШТОКАЛКА

(Альбом звукозаписів „О, думи мої“ — за редакцією С. Максим'юка та з його нотатками про бандуриста (українською й англійською мовами). Мистецьке оформлення М. Григор'єва. Нью-Йорк. Видання „Сурми“).

Звукозаписувальний альбом „О, думи мої“ Степан Максим'юк, виконавчий директор видавництва „Сурми“, підготував високоякісний звукозапис, присвячуючи його другим роковинам з дня смерті бандуриста Зіновія Штокалка, прекрасного виконавця українських дум та інших пісень.

Зіновій Штокалко

Одночасно це видання можна вважати і вшануванням 100-ліття з дня народження двох видатних діячів української культури, що найбільше зробили для збереження українських народних дум — Лесі Українки і Філарета Колесси*. Леся Українка, не зважаючи на тяжкий стан свого здоров'я, на матеріальні труднощі організувала і забезпечила з своїх скромних коштів експедицію фольклориста-музикознавця Ф. Колесси для записування дум у 1908-1910 рр. на Полтавщині за допомогою фонографа. В листі до Наукового Товариства ім. Шевченка у Львові (21 вересня, 1908 р.) Леся Українка писала:

„Просьба поспішити з виданням уже зібраних і зібраних матеріалів кобзарських опрацювань, що вже країна пора надолужити хоч тепер ту марну страту часу, якою прогрішилися українське громадянство в справі збирання тих предивних, славних на цілий світ пам'яток творчості нашого народу. Я думаю, шановне Товариство згодиться, що кобзарські мелодії дум скоріше гинуть, ніж стріфкові пісні, що кожен рік, кожен день навіки може завдати невідомої втрати, коли якийсь старий кобзар схвезав з собою в могилі нікому не передані пісні. Разом з тим Хв. Товариство, переглянувши зроблені у д. Колесси записи, певне, переконане, що кобзарські мелодії далеко цікавіші, ніж мелодії стріфкових пісень, що видання кобзарських мелодій дасть нову, і може, найбільш підваляти національній гордості, бо це так зв'язице, з яким наші сусіди нічого не виставили до порівняння не можуть.“ (О. Косач-Кривинюк. Леся Українка: Хронологія життя і творчості. Н. Й. Вид. УВАН, 1970, стор. 821).

З цього листа бачимо, як високо оцінювала Леся Українка наші народні думи. Т. Шевченко ставив українські народні думи вище за Гомера: „Я читав Гомера... і вчитав, що в Гомера нема нічого подібного до наших історичних дум-епосів, як от, наприклад, думи: „Іван Коваленко“, „Сава Чалий“, „Олексій Попович пирятинський“, або „Втеча трьох братів зів'язаних“, або „Самійло Кіпка“, або, або — та їх не перечеши. І всі вони такі величні, прості та прекрасні...“ (Т. Шевченко. Твори. Т. 8. За ред. П. Зайцева. Вид. М. Дніпро, 1960, стор. 201-202).

І коли Леся Українка одержала від Ф. Колесси перший том його збірки українських народних дум (записи дум від кобзарів, розшифровані з фонограм і відраховані Ф. Колесою), то вона з полемікою і з радістю написала Ф. Колесси: „Високоповажний Дідусю! Дуже дякую Вам від себе і від мене мого чоловіка за надіслану книжку „Дум“. Незвичайно втішно було мені бачити сію велику працю виконавцю і доведено до ладу Вашим високоосвіченим старанням. Тепер уже справді можна сказати: „Наша пісня, наша дума не вмере, не загине!“ Честь Вам і дяка за Ваші труди!“ (25. V. 1911). (Л. Українка. Твори. т. 5, к. 1956, стор. 591).

Так спільними, „сборними“ зусиллями великих діячів обох частин України була успішно закінчена велика історична вага праця над врятуванням неогі-

ної культурної спадщини українського народу. Видання „Сурмою“ з ініціативи Степана Максим'юка дві платівки з записами кобзарських українських народних дум у високоякісному виконанні Зіновія Штокалка — це не тільки вшанування славного бандуриста, а також і вшанування 100-річчя з дня народження Лесі Українки і Філарета Колесси, які так багато зробили для збереження величезного пам'ятника національної культури українського народу.

Видання звукозаписів українських дум у виконанні З. Штокалка цінне ще й тим, що воно заповнює ту прогалину, яка існує в Україні в цілій ділянці. Як свідчить С. Максим'юк у своїй статті „Звукозаписи українських дум“ (Календар „Новий Шлях“, 1969; „Музичні Вісті“, червень-вересень, 1970), в Україні за останні двадцять років записано на платівки лише... дві думи у виконанні Ф. Жарка „Невольницький плач“ і „Дума про Самарських братів“.

Тому не дивно почути скарги кращих представників української інтелігенції з приводу того, що в Україні ніхто не дбає про збереження і поширення творів українського героїчного епосу, що в Україні пропонується і популяризують беззастережні пісні, але ігнорують золоті скрині нашої народної творчості. Побувавши на вечорі українських дум у клубі письменників у Києві в березні 1968 року, Василь Шевчук у своїй статті „Прекрасне і неповторне“ („Літ. Україна“, 5 березня, 1968 р.) пише: „Цей вечір дум примушав думати. І не так про те, що кобзарів стає все менше й менше, що знижується їхня майстерність, — як про народну творчість, про долю дум. Ми часом схожі на того скнаря-ричаря, який сидить на скринях золота й задоволюється шматком черстоного хліба. Прислухайтесь, що ми співаємо, і порівняйте з тим, що ми маємо.“ (Цит. за статтю С. Максим'юка).

Хай ці слова Василя Шевчука примусять і нас „українців“, „не в Україні сущих“, — подумати над тим, що ми співаємо і що ми маємо, подумати про використання і популяризацию золотих скринь нашої багатогранної народної творчості. До них належать і звукозаписи дум у виконанні Зіновія Штокалка. Бандурист З. Штокалко мав, як слушно зауважує Роман Савицький, „особливо фонові голоси і гру“ та дуже добру дикцію.

Вибір дум безперечно вдалий. Ось зразок „вдалий“ український дум XV-XVI ст. — „Дума про козака Голоту“. На доброго лицаря-козака нападає чужинець-татарин. Він хоче козака „зілляти у руки язати“ і продати його в неволю. Але козак — що уособлює „непереможність народу“ — перемагає чужинця — „і вільки своєю фізичною силою, а й своїм розумом. А ось одна з найпоширеніших і найулюбленіших дум українського народу, „Дума про втечу братів із города Азова, з турецької неволі“. Вона відзначається високохудожнім змістом і високими мистецькими якостями. Образ найменшого брата „пішого пішаниці“, що гине „на безвідді, на безхлібі“, протиставляється жорстокому егоїстичному у старшому братові, що залишає свого найменшого брата в біді та ще й бажав йому смерті, щоб не довелось з ним ділити спадщину. Але Бог карає жорстокого брата. Третя дума „Про Олексія Поповича“ — про яку з величезним захопленням писав Т. Шевченко — відзначається своїми ідеями глибокого гуманізму та високої народної моралі. Обтяжений великими грихами, заперкоць Олексій Попович знаходить у собі силу і мужність покаятися і принести себе в жертву врятування козаків. І, нарешті, четверта дума, що її з таким почуттям майстерністю виконав З. Штокалко — це широко популярна в народі „Дума про Маруся Богуславку“. Сміттєво-козацько-невольницький тріада літ перебувають у турецькій неволі. Вони не здають, що завтра буде найбільше свято християнське — Великдень. Про це їм нагадає „ліка-бранка, Маруся Богуславка“, яка в неволі „вирішила“, побісурманувати, проте не втратила почуття жалю і співчуття до своїх нещасних земляків. Ризикуючи своїм власним життям, вона відкриває таємницю і визволяє козаків.

Хай же кожен українець з увагою прослухає ці перлини героїчного епосу українського народу. Особливо це важливо для нашої молоді. Для популяризації українських дум та пісень історичних краще потрібно дерев'яні рідкісні тепер книжки Д. Ревуцького „Українські думи та пісні історичні“ (1919 і 1930). Про цю книжку ніде тепер не знайдуть, бо в ній багато пісень та коментарів про московську неволю. Ця книжка є в бібліотеці Колумбійського університету.

Остан Тарнавської

ЧЕТВЕРТИЙ З'ЇЗД УКРАЇНСЬКИХ ПИСЬМЕННИКІВ В ЕКЗИЛІ

Четвертий з черги з'їзд Об'єднання Українських Письменників в екзилі „Слово“ відбувся в днях 15-17 листопада 1970 в залах Українського Інституту Америки в Нью-Йорку. З'їзд навідував до традицій попередніх з'їздів ОУП „Слово“ в роках 1958, 1964 і 1968 і був маніфестацією об'єднання українських письменників, які живуть у різних країнах нашої землі, в праці в одному літературному процесі.

Відкриваючи з'їзд, голова Об'єднання „Слово“ Григорій Костюк нагадав, що з'їзд відбувається у „п'ятидесятиріччя, коли єдиний український літературний процес, що йому шлях простелила відомості українська держава, від 1920 розпочався на дві течії в Україні і поза її межами. З'їзд відзначався 25-річчям першої організації українських письменників на чужині — МУР (Мистецький Український Рух), що в його провіді були основники „Слово“ Улас Самчук і Юрій Шерех-Шевельов, які кореспонденційним шляхом беруть участь і в цьому нашому з'їзді.

Голова „Слово“ нагадав перший з'їзд письменників, що його тоді особисто відав президент УНР в екзилі Степан Витвицький та її голова Комітету Америки Дмитро Галич.

Згадуючи тих заслужених діячів, з'їзд письменників вшанував їх пам'ять, як і

встанням з місця й однохвилинно мовчавши письменники вшанували пам'ять тих членів „Слово“, які відійшли від нас, а саме: Івана Багряного, Костя Бульбину, Петра Волинця, Ярослава Геруса, Володимира Деркача, Володимира Дорошенка, Федора Дудка, Павла Зайцева, Олександра Вараву-Кобця, Людмила Коваленко, Миколу Лазорського, Данила Лобая, Оксану Литвиненко, Ольгу Литвин, Євгена Маланюка, Федора Одрача, Михайла Ореста, Марію Осетирку, Тодоса Осмачку, Софію Парфонович, Володимира Радзівелюка, Володимира Русальського, Олександра Сакуча, Олександра Сеника, Запорізького Михайла Ситника, Дмитра Соловоя, Олександра Стефановича, Зенона Тарнавського, Івана Шкварка, Миколу Шлемкевича, Зіновія Штокалка — Березяна.

Проводила з'їздом Президія під головуванням одного з основоположників „Слово“ Юрія Лавриненка у складі: Богдан Войчук, Василь Гайдарівський, Носил Гриняк (почесний член „Слово“), Святослав Гордишкін, Дік Гуменя, Іван Керницький, Григорій Костюк і Остан Тарнавський. Запрошуючи голову „Слово“ для відкриття з'їзду, Юрій Лавриненко подякував йому за те, що він з посвятив тягучу роботу Об'єднання, добувши успіхів, включно з правним (чартер).

Успіхів, включно з правним (чартер).

У двогодинній доповіді Григорій Костюк подав перегляд організаційної і творчої праці Об'єднання „Слово“ за п'ятнадцять років його існування. Він акцентував свою увагу головним чином на всіх літературних жанрах (проза, поезія, драма, критика, мистецький переклад), в яких успішно працювали члени ОУП „Слово“. На закінчення голова накреслив деякі напрями дальшого розвитку літератури поза межами рідного краю. Він також подав, що члени „Слово“ опублікували чужими мовами 32 твори окремими книжками, та понад сотню оповідань, статей, есеїв і рецензій в різних журналах, збірниках і альманахах англійською, німецькою, єспанською, португальською та іншими мовами світу. Письменники, що виїхали з рідної землі, не залишили своєї зброї — рідного слова. Вони залишилися на чужині, що вони полюбили свободу і повернуться у рідний край тоді, коли туди повернеться свобода.

Доповненням до критичної аналізи творчості членів „Слово“ була виставка видань „Слово“ і видань членів „Слово“, підготовлена Романом Дорошем у дошкільній залі будинку Інституту. Понад дві сотні книг становили лише частину письменницького доробку наших письменників, але ці книжки говорять про велику працю, що її виконують українські письменники в екзилі. В другій частині з'їзду відбувся панель з дискусією

на тему: „Українська література в діаспорі: міркування про її майбутнє“. Першу доповідь виголосив Іван Фізер. Він говорив про обмежені можливості літературних національних меншинних груп в Америці, бо вітальні цих груп постійно послаблюються. Богдан Рубчак вийшов із тези, що література не можна відділити від середовища. Людина мусить мати контакт із світом, в якому живе. Він бачить розвій української літератури у намаганні підняти її на вищі позиції; він проти псевдокритеріїв і псевдовістей, що їх застосовують на нас критика з почуттям патрістичної відповідальності, спихаючи в той спосіб літературу до ролі політичної пропаганди. Рубчак проти замикання літератури в гетто, він за тверезу дефініцію літератури, що її визначає західний світ. Борис Олександрів виступив в оброні традиційної літератури, що її він визначував, як збирання золотих зерен влітку від майстрів. Він підкреслює, що стан і майбутнє літератури в діаспорі залежить від того, чи вона доходить до читача, чи є суголосною з настроями читача, з його ідеями і бажаннями. Поезія, що не знаходить контакту з читачем, а також він вважає поезію деяких модерністів з Нью-Йоркської групи у п. приречена на вмирання. Богдан Войчук підготував статистичні дані, що могли створити об'єктивну картину розвою нашої літератури поза Україною. Але почувши, що може бути цікава дискусія, він відступив свій час для дискусії.

І справді почалася жива винадум, в якій крім доповідачів взяли участь приватні письменники Марія Струтинська, Діма, Лариса Овчинникова, Юрій Лавриненко, Микола Понеділок, Юрій Тарнавський, Тарас Гунчак і інші. Дискусанти підтримували то модернізм, то традиціоналізм, а ще інші піддавали думку знати поєднання для обох напрямків. Цікаво говорив Юрій Лавриненко, що радив традиціоналістам не так наслідувати майстерність давніх майстрів, але радше наслідувати їхні намагання творити нове, бо й це нове визнавало їх модерністами у свій час. На закінчення з'їзд слово голови „Слово“ Григорій Костюк, щоб зробити загальні підсумки і подякувати учасникам панелі. Дискусія на актуальну тему нашого літературного життя з живою, вимовною думкою вказала, що тема її була на часі і потрібна. Вона напевно донесла до всіх засадничу правду, що література — це живе явище. Вона постійно змінюється, оновлюється, як і само життя. Кожний новий автор, кожний новий твір — це новий світ. Наслідуючи давніх, нехай і найбільше майстерних зразків, без оновлення — це смерть літератури. Англійський поет Вільям Сітс сказав, що нова поезія часом буває бунт, її мова стає щоденною мовою і тоді поети мусять шукати оновлення мови навіть звертаючись до вульгаризмів, чи раз дальшого розвою нашої літератури поза Україною. Але почувши, що може бути цікава дискусія, він відступив свій час для дискусії.

Вибір дум безперечно вдалий. Ось зразок „вдалий“ український дум XV-XVI ст. — „Дума про козака Голоту“. На доброго лицаря-козака нападає чужинець-татарин. Він хоче козака „зілляти у руки язати“ і продати його в неволю. Але козак — що уособлює „непереможність народу“ — перемагає чужинця — „і вільки своєю фізичною силою, а й своїм розумом. А ось одна з найпоширеніших і найулюбленіших дум українського народу, „Дума про втечу братів із города Азова, з турецької неволі“. Вона відзначається високохудожнім змістом і високими мистецькими якостями. Образ найменшого брата „пішого пішаниці“, що гине „на безвідді, на безхлібі“, протиставляється жорстокому егоїстичному у старшому братові, що залишає свого найменшого брата в біді та ще й бажав йому смерті, щоб не довелось з ним ділити спадщину. Але Бог карає жорстокого брата. Третя дума „Про Олексія Поповича“ — про яку з величезним захопленням писав Т. Шевченко — відзначається своїми ідеями глибокого гуманізму та високої народної моралі. Обтяжений великими грихами, заперкоць Олексій Попович знаходить у собі силу і мужність покаятися і принести себе в жертву врятування козаків. І, нарешті, четверта дума, що її з таким почуттям майстерністю виконав З. Штокалко — це широко популярна в народі „Дума про Маруся Богуславку“. Сміттєво-козацько-невольницький тріада літ перебувають у турецькій неволі. Вони не здають, що завтра буде найбільше свято християнське — Великдень. Про це їм нагадає „ліка-бранка, Маруся Богуславка“, яка в неволі „вирішила“, побісурманувати, проте не втратила почуття жалю і співчуття до своїх нещасних земляків. Ризикуючи своїм власним життям, вона відкриває таємницю і визволяє козаків.

Гурток „Книголюбів“ у Філадельфії

Про те, що наше громадянство, таке жертвенне на національні і релігійні цілі, рівночасно не домінує вартості книжки, найкраще свідчать крамничні полиці роками заповнені невідомими книжками, а також твори письменників видані грішми авторів накладом тільки 1.000 або й 500 примірників. Думку переробити байдужість і захопити громадянство купувати книжки подала пані Наталя Чаплинко, засновуючи при Союзі Українок Америки гурток Книголюбів. Філадельфійський гурток існує від 1966 року спочатку під керівництвом світлої пам'яті п-ї Ольги Фадєєвич, а тепер перебрала її працю п-ї Марія Харинкова, секретарство веде у всь час пані Марія Романенчук. Гурток дуже активний, складається з 14 членів, які в домівок Союзу Українок раз в місяць проводять дискусію над прочитаним твором, часто посвячуючи кілька хвилин на обмін думками про світову літературу, або іншими новинками. В першу чергу гурток

читає твори письменників і письменників видані на еміграції, однак прочитано багато творів з-поза „Залізного заслона“. Згадаймо б такі: „Собор“, „Собор в ристованні“, „Грані“, „Маліви“, „Берег чекани“. Раз в рік гурток організує більшу імпрезу „з часом“, а дохід з тих імпрез гурток дає на такі цілі: Видання дитячих книжок, Фонд жіночої преси, Видавничий фонд Лесі Українки. Відбулися наступні імпрези: Літературний вечір в честь В. Симоненка, Вечір присвячений поетам духовним УГА з нагоди видання книжки „Полеві духовники УГА“ о. Лебедовича і Вечір письменників, що живуть у Філадельфії. Гурток за час свого існування купив і продав понад на імпрезах понад 600 книжок, чим також допоміг письменникам. Здавалось б, що число 600 проданих книжок невелике, але який було таких же гуртків, тоді б воно зросло до 60 тисяч, а крамничні полиці заповнилися б всіма новими творами письменників.

Ярослава Острок

НЕВДАЛЕ ВИДАННЯ

Museum. A quarterly review published by Unesco. Volume XIX, No. 3, 1966. Museums in the Ukraine.

Третій випуск журналу „Музеум“ за 1966 рік, що його видає ЮНЕСКО („Вишкова, наукова і культурна організація Об'єднаних Націй“), майже в цілості присвячений музеям України. „Музеум“ — це репрезентативний журнал, розрахований на міжнародного читача. Редакція його знаходиться в Парижі і головним редактором є Раймонд Фрін, крім цього Відділ музеїв та історичних пам'яток веде його голова Селім Абдуль-Гак. Журнал публікує паралельно мовами англійською і французькою, крім цього при кінці журналу є ще резюме мовами іспанською та російською. Як зазначено на обкладинці, погляди, висловлені авторами, не є висловлені поглядами ЮНЕСКО.

Як відомо, при ООН існує окреме представництво Української ССР, активне також в ЮНЕСКО. Отже, це видання є своєрідним показником того, що та українська делегація спроможна долати на міжнародному терені. У виданні, про яке мова, про музеї на Україні писали 11 авторів: Володимир Легкодух (заступник міністра культури УРСР) — „Розвиток музеїв в Україні“; Галина Кирилук (член Наукової Ради музеїв і української комісії при ЮНЕСКО) — „Створення народних музеїв в Україні“; Валерій Шевчук (з Державного музею історії) — „Мандрівні виставки і рухомі музеї“; Олександр Кнюх (директор Державного музею українського мистецтва) — „Естетичне виховання в державному музеї українського мистецтва в Києві“; Василь Нагай (директор Музею декоративного мистецтва в Києві); Катерина Дорошенко (директор Шевченківського музею в Києві) — „Шевченкові музеї в Україні“; Інна Антонова (директор музею в Херсоні) — „Теневі дослідження Херсонського музею“; Олександр Сопін (директор Києво-Печерського музею) — „Дослідження і консервація в Києво-Печерському державному музеї історії і культури в Києві“; Петро Рогачов (директор музею) — „Музей оборони і визволення Севастополю“; Михайло Сікорський (історик, член ради музеїв) — „Етнографічний музей у Переяславі-Хмельницькому під відкритим небом“; Микола Каллун (директор музею) — „Обласний музей у Полтаві“. До статей додано 71 репродукцію.

З поданого матеріалу довідомося, що в Україні сьогодні існує 136 музеїв: історичних, історико-культурних, революційні і військові (23), мистецтва (25), меморіальні (26), натуральні історії та науки (24). Київ, Харків, Львів та Одеса посідають 11 найважливіших музеїв. Нагай, інформація подана точно, інша справа, що „хтоєс“ подібна про те, щоб у статтях і репродукціях майже завжди промовчано два великі історичні періоди української історії — княжий і козацький. Зате княжий період порівняно короткий період радянський, репрезентований у музеях, як видно з репродукцій, майже виключно знімками, гаслами і прапорами. Навіть написи на тих прапорах — не українські.

Часом деяким авторам плутається язык там, де вони хочуть щось приховати. Отак А. Сопін пише містечко, що Успенський собор Києво-Печерської лаври „має мозаїки і фрески з 10-82-89 рр., які є частинною творами двох визначних мистців, Аліппія і Григорія“. Тим часом ті твори знаємо тільки з описів у 17-м столітті. „Під час війни, пише він, понад 2 тисячі рідкісних і цінних ікон були пограбовані. Тільки південно-східна частина собору залишилася частинною цілою“. Збоку під репродукцією собору читаємо, що це вигляд собору „перед експлозією спочатку 20 віку“. Так і видно, що Сопін не знав, на яку йому погу стати. А втім, хто дока-

же, що ця плутанина належить йому?

До речі Сопін не згадує про те, що Лавра фактично переміняла на антирелігійний музей, він тільки мимохідь згадує, що там відбуваються виставки „Наука і релігія“, „Катакомби і мифікація“ та „Будова всесвіту“ всі антирелігійні.

Очевидно, статті не обійшлись без пропаганди, і комуністичної і російської („великий російський поет Пушкін“, „великий російський поет Некрасов“, „великий російський генерал Суворов“ і т. д.) Облога Севастополя подана так, наче б вона була справді частиною історії України, а не боротьбою чужих сил на її території. Проте найхарактернішою рисою майже всіх статей є їх надмірне популяризаторське спрямування. Ніхто не буде сперечатися над тією істинною, що музеї призначені передусім для народу, для найширших його мас, але завдання їх — підняти даний наріз і мислити на вищій ступіні культурного показу історичних пам'яток і досконалих творів мистецтва, а не знижуватися до рівня популярних народних викладів. Це завдання належить не до музеїв, а до школи і просвітних товариств. З того матеріалу, що його показано в журналі, чужинці набере враження, що українська культура ще на примітивному рівні. Захист побачити музейні скарби України, він побачить агітку.

Найприкріша справа в цьому виданні — саме оформлення статей і репродукцій. Під кожну статтю в дужках зазначено „переклад з російського“. В результаті всі музеї України мають російські назви: „Харківський історичний музей“, „Одеський історико-археологічний музей“, „Государственный музей украинского изобразительного искусства в Киеве“, „Львовский музей этнографии и художественного промысла“ і т. д. Перекручені і назви та прізвища „Запорожская Сечь“, „Нагай“, „Легкодух“ тощо). Всі ті російські назви музеїв подані крім тексту англійського, також у французькому тексті. Немає ж однієї назви музею українського мистецтва. Навіть в Україні, де в музеях є українська мова. Навіть в Україні, де в музеях є українська мова. Навіть в Україні, де в музеях є українська мова.

Ось тут і одна з причин тієї провінційності, що раз-у-раз переслідує всі без винятку виступи єврейської України на міжнародному терені. Завжди над кожним пономіном стоїть якийсь чужий куратор, наглядча, гурвернантка. А справа перекладів: не в Україні справді немає нікого, хто б міг перекласти з української мови на англійську чи французьку статті, написані директорами державних музеїв? Чужинці, якому пропонуються такі спрєпаровані статті, отримав враження, український наріз складається з безпам'ятних колекційників і інших совєтських низів, без власної інтелектуальної, яка б знала якісь чужоземні мови.

На жаль, усі добре знають те, що всі прояви творчості в совєтській Україні позначені рисами скалічення. Мало який твір вільний від нього (і тому поезія В. Симоненка так вдарила). В розмовах з людьми з того боку не раз доводилося підкреслювати цей момент скаліченості, якому протиставлявся органічно цілісна, мистецька повноцінна совєтська творчість російська. Вони ж заперечували, що такий комплекс існує, але опрацьовували, що „за Сталіна ми довгі роки мали прями́й зв'язок до ноги залізного кулю, яку ми привикли тягати за собою: після його упадку ланцюг розпався, і ми вже не тягали кулі. Ми носимо її на руках“.

На третій сторінці обгортки журналу поміщений список країн і адрес, де можна отримати видання ЮНЕСКО. Цей список є також доброю картою українського совєтського приниження. Журнал можна набути тільки в таких країнах, як

НОВИЙ ПІДРУЧНИК СЛ. П. МАРІ ДЕЙКО „ПРО ЩО ТИРСА ШЕЛЕСТІЛА“

Лондон. — 3 друкарні Української В. и д. а. в. н. Спільки в Англії вишлю найновіший і останній підручник сл. п. педагога Марії Дейко з Австралії, під назвою „Про що тирса шелестіла“, як п'ята читанка після „Букваря“, для 5-го або 6-го року навчання. Кольорово обкладинка та багато добре виконаних ілюстрацій зладив мистець Леонід Денисенко. Підручник має 248 сторінок і розділи, що складають властиву читанку з творів різних авторів, переважно класиків української літератури, а в додатку — поезії, вірші та ноти. Багато уваги сл. п. авторка віддала граматичним вправам після кожного тексту. В кінці подана українська абетка та українсько-а і г лійський словник. Дитина, яка опанує підручник „Про що тирса шелестіла“ підвищить своє знання української мови до 3000 слів, при умові, що вона вчиться послідовно, розпочинаючи від „Букваря“.

Усіх підручників для Рідної Школи та Шкіл Українства сл. п. Марія Дейко залишила шість: „Буквар“, „Рідне Слово“, „Волошки“, „Рідний Край“, „Євшан-Зілля“ і „Про що тирса шелестіла“. Видані в Тирасполі.

„ANNALS“ TOM XI

У цій розвідці ми продовжуємо рецензувати біологічні статті, що є вміщені в XI томі „Annals“ Української Вільної Академії Наук у ЗСА (число 1-2, 31-32, 1964-1968 рр.). Отже реферуюмо третю статтю, що її написав професор д-р С. Крашенніков. А Cytochemical Study of Balantidium Coli. I. Macro-nucleus, pp. 69-90.

Ця праця присвячена дослідженню над локалізацією дезоксирибонуклеїнової (ДНК) та рибонуклеїнової (РНК) кислот в макрофільній інфузорії — Balantidium coli, — паразита слизової кишки та товстої кишки людини, деяких видів мавп та свиней. У людини B. coli паразитує рідко, але його географічне поширення — космополітичне. Людина може бути лише носієм цього паразита, що протягом довгого часу не викликає жадних хворобливих ознак. Але B. coli буває і причиною гострого або хронічного захворювання, а саме, хвороби, що зветься „балантидіозом“. Якщо її не лікують, то B. coli проникає крізь стінку кишкового тракту до черевної порожнини, заносить туди бактерії та викликає запалення очеревини (peritonitis). Це запалення кінчається смертю. Виявити наявність балантидію у людини (що хворіє на балантидіоз, або носить в собі цього паразита) дуже легко шляхом мікроскопічного аналізу кишечних її відходів. У лікуванні хворих на балантидіоз дуже ефективно діють деякі антибіотики. Треба ствердити, що цитохімічна будова даного виду (B. coli) задовольняє до останнього часу майже не вивченою і макрофільній інфузорії притягає увагу дослідників у зв'язку з новітніми досягненнями в каріології, тобто у вченні про ядровий апарат клітини найпростіших. Інфузорії є одноклітинні організми, що мають два ядра — макрофільне і мікрофільне. Вияткомом є деякі нечисленні нижчі форми, що мають декілька однакових макрофільних. До цього часу панувала теорія так званого ядерного дуалізму — ядерного апарату інфузорії. За цією теорією, — макрофільні приписували тільки вегетативні функції, як наприклад, у часті у процесі обміну речовин, тоді як мікрофільні вважали за „генетичне“ ядро, що містить в собі носіїв

спадкових ознак-генів. Доктор С. Крашенніков у своїй праці дав огляд критичної цієї теорії, як безпідставної, бо було встановлено не тільки наявність у макрофільній інфузорії ДНК, але й за допомогою світлого та електронного м і крокопів було знайдено в ньому хромозом. Це довело, що макрофільне — поруч з мікрофільним — має також генетичне значення. Еволюцію ядерного апарату найпростіших організмів і особливо інфузорій досліджують численні протоzoолози. Професор С. Крашенніков поштовхнув описати тип будови макрофільної B. coli на підставі вивчення мікроскопічних зрізів, — пофарбованих за методом Фойль-Генга (Feulgen). Будова макрофільної інфузорії характеризується розміщенням ДНК та РНК. Якщо хроматин (ДНК) оточує кільцевий РНК, то такий тип розміщення ДНК і РНК у макрофільній зветься концентричним, а макрофільне має назву гетеромерного макрофільного. Гетеромерний макрофільний деяких інфузорій (від часті) характеризують сегментальним (послідовним) розміщенням ДНК (ортомером) та РНК (парамером). Більшість інфузорій характеризується макрофільним гомеомерним типом з рівномірним розміщенням РНК (нуклеолей) в масі ДНК (хроматину). Хромозоми виявлено доі в макрофільних лише небагато видів інфузорій. Побачити хромозом, макрофільний у світловому мікроскопі важко через їх надзвичайно малу величину, а також через те, що їх можна помітити тільки протягом короткого часу життєвого циклу інфузорії. Після цього, хромозом — з'єднується одна з одною — втрачають свою індивідуальність. Однак, дослідження хромозом макрофільних інфузорій (як і поліплоїдних і поліенергійних), що проводилися в останній час за допомогою електронної мікроскопії, — зробили величезний поступ у цій галузі. Це заохочує до виявлення нових цікавих даних у каріології найпростіших. В кінці статті проф. д-р С. Крашенніков поданий список численної літератури (140 авторів) з цього питання.

Альбанія, Гондурас чи Танзанія, а й в колоніях — французьких і голландських Антиль, Мальті, Португалії. Тільки Україна, членка ООН і ЮНЕСКО, в тому списку немає. Хто з України хоче купити якийсь видання ЮНЕСКО, може це зробити тільки через „Міжнародну книгу“ в Москві. С. Г.

Проф. Г. Д. Гагарин

НОВІ КНИЖКИ

ЛІТЕРАТУРОЗНАВСТВО

Ольга Косач-Кривиник. ЛЕГЕНДИ УКРАЇНКИ: ХРОНОЛОГІЯ ЖИТТЯ І ТВОРЧОСТІ. Українська Вільна Академія Наук. Нью Йорк, 1970. Опр. Формат: 285 X 175 мм. 923 + 5 н. стор. (Редактор Петро Одарченко. Обладнина Петро Холодний).

В. Кравців. ПЕРЕКЛАДНА ЛІТЕРАТУРА. (Відбітка з БУ, стор. 1987-1991). Наукове Товариство ім. Шевченка. Мюнхен-Сарсель, 1970. Формат: 240 X 170 мм. 6 + 2 н. стор. ШАШКЕВИЧ І. Я. 36-річний Заповідник Маркіяна Шашкевича у Вінніпегу, Ч. 13-14. Листопад, 1970. Формат: 228 X 158 мм. Стор. 289-320.

АНТОЛОГІЯ

КОНТРАСТ. 36-річна молодість творчості (Поезія, проза, музика і графіка). Зредувала М. Л. Залеска Ошнік. Вступна стаття Юрія Лавриненка. Ч. 1. Бібліотека Платонова Журналу „Юнак“. Видас Головна Платонова Булава. Нью Йорк — Принстон — Торонто, 1970. Формат: 210 X 158 мм. 150 + 2 н. стор. (Обладнина Лілея Волянської-Горняквич).

ПРОЗА

Катерина Штупль. НА ЗАХІД ВІД ДНІПРА. Оповідання. Видання „Дніпрова Хвиля“. Мюнхен, 1970. Формат: 218 X 160 мм. 120 + 2 н. стор. (Мовний редактор — Серафіма Волинська-Глобенко. Мистецьке оформлення і обкладинка — мистецька Тетяна Вірська).

Григор Голіан. СЛОВО. Новелі і оповідання. Накладом Українського Товариства „Просвіта“ в Аргентині. (Буенос-Айрес), 1970. Формат: 203 X 145 мм. 127 + 1 н. стор. (Обгортка роботи мистця-графіка Володимира Каллунга).

Володимир Радзевич. НІЧ ПРОМІНУЛА. Історична повість. Обладнина та ілюстрації Богдана Певного. Юнацька Бібліотека СУМ ч. 1. Видання Центральної Управи Спільки Української Молоді. (Брюссель), 1970. Формат: 210 X 150 мм. 140 стор. (Друге видання).

Stanislaw Vincenz. ZWADA. (Na Wysokiej Poloninie. Pismo drzewa: Nowe Szczyty. Oficyna Poetów i Malarzy. Londyn, 1970. Формат: 210 X 140 мм. 575 + 1 н. стор. (Роман з гучного життя. Продовження роману цього ж автора „На високій поліонині“).

ПОЕЗІЯ

Іван Овечко. ВИБРАНІ — ПОЕЗИЇ (Друге доповнене видання). НАРИСИ ОПОВІДАННЯ — СТАТТІ, що не були виведені до окремих збірок: 1. „Вибрані“ статті — ч. 1, 1-2 (3-й випуск) статті — РЕЦЕНЗІЇ. Накладом групи прихильників Літературно-публіцистичної діяльності автора в його 50-ліття. (Лос-Анджелес), 1970. Формат: 215 X 140 мм. 184 стор.

ЛІТЕРАТУРА

Іван Смолий. СОНЦЕБОРИ. Казкові оповідання нагороджені на літературному конкурсі ОДПД в 1965 р. Ілюстрації: Галина Мазета. Дитяча Бібліотека СУМ ч. 3. Видання Центральної Управи Спільки Української Молоді. Брюссель — Лондон — Мюнхен — Нью Йорк — Торонто, (1970) Формат: 230 X 165 мм. 44 стор.

МОВИЗНАВСТВО

W. T. Zyla. UKRAINIAN ANTHROPOLOGY IN THE KHAARKO REGISTER OF 1880. Offprint from „Proceedings of the Eighth International Congress of Onomastic Sciences“, Mouton & Co. The Hague — Paris, 1968. Формат: 260 X 185 мм. 69-604.

Volodymyr T. Zyla. ADJECTIVE SURNAME IN THE KHAARKO REGISTER OF 1880. Reprinted from NAMES, Volume 18, Number 2, June 1970. Формат: 233 X 153 мм. Pp. 89-88.

Volodymyr T. Zyla. THE NAME DNEPER AND THE NAMES OF SOME OF ITS TRIBUTARIES. By... Offprint of the Proceedings of the Ninth International Congress of Onomastic Sciences, University College London, July 3-8, 1968. International Centre of Onomastics, Louvain. Формат: 240 X 155 мм. Pp. 487-494.

Volodymyr T. Zyla. THE ORIGIN AND THE MEANING OF THE NAME KARPATY. Offprint from „Disputationes Montium Vocabula aliorumque nomina vocabula pertinentia. Tom I. Proceedings of 10th International Congress of Onomastic Sciences, Vienna, 8-13. IX. 1968. Verlag der Wiener Medizinischen Akademie. Vienna. Формат: 215 X 140 мм. Pp. 517-523.

ІСТОРІЯ

ВЕРЖАНСЬКА ЗЕМЛЯ. Історично-мемуарний збірник. Наукове Товариство ім. Шевченка. Комісія Регіональних Дослідів і Публікацій. Український Архів т. XIX. Накладом і коштом „Видавництва Бережан“. Нью-Йорк, 1970. Опр. Формат: 260 X 170 мм. XV + 1 н. + 877 + 1 н. стор.

Вольф-Дітріх Гайке. УКРАЇНСЬКА ДИВІЗІЯ „ГАЛИЧИН“ ІСТОРІЯ ФОРМУВАННЯ І ВОЙОВИХ ДІП У 1943-45 РОКАХ. З передмовою Володимира Кубиловича. Записки Наукового Товариства ім. Шевченка. Том 188. Праці Іс-

торично-Філософської Секції НТШ. Накладом Вратства кол. Воєнк 1-ої Української Дивізії УНА. Торонто — Париж. Мюнхен (1970). Опр. Формат: 233 X 155 мм. 277 + 1 н. стор. (За редакцією Володимира Кубиловича. Переклад з німецької мови Романа Колісника. Мовна редакція Серафіми Волинської. Схеми Михайла Пічурі. Світлина з архіву Головної Управи. Врєстєва кол. Воєнк 1-ої УД УНА підготував Богдан Артимішин).

Петро Мірчук. РОМАН ШУХВИНКА (ГЕН. ТАРАС ШУХВИНКА): КОМАНДИР АРМІЇ ВЕЗСМЕРТНИХ. Товариство колишніх Воєнк УПА в ЗСА, Канаді і Європі. Нью-Йорк — Торонто — Лондон, 1970. Опр. Формат: 220 X 145 мм. 289 + 1 н. стор.

Леомир Винар. МИХАЙЛО ГРУШЕВСЬКИЙ І НАУКОВЕ ТОВАРИСТВО ІМ. ТАРАСА ШЕВЧЕНКА. 1892-1930. Українське Історичне Товариство. Видання „Дніпрова Хвиля“. Мюнхен, 1970. Формат: 240 X 167 мм. 110 + 2 н. стор.

Д-р Петро Ісаїв. ІСТОРІЯ ПЕРЕМІСЬКОГО СХІДНОГО ОБВ'ЯДУ. Видання „Америка“. Філадельфія, Па., 1970. Формат: 230 X 153 мм. 51 + 3 н. стор. (Відбітка з „Америки“, ч. 141-161, 1969, з доданнями ілюстрацій).

П. Ісаїв. В. Кубилович, ПЕРЕМІСЬКІ. (Відбітка з БУ, стор. 2005-2010). Наукове Товариство ім. Шевченка. Мюнхен-Сарсель, 1970. Формат: 240 X 170 мм. 8 стор.

В. Кравців. ПЕТЕРБУРГ. (Відбітка з БУ, стор. 2023-2028). Наукове Товариство ім. Шевченка. Мюнхен-Сарсель, 1970. Формат: 240 X 170 мм. 8 стор.

ПЛАСТ НА ПОРОЗІ СВОГОГО 60-ЛІТТЯ. Стаття Юрія Старосільського і Атанаса Філофа. Видання „Молоде Життя“. Мюнхен, 1970. Формат: 240 X 170 мм. 15 + 1 н. стор. (Відбітка статті: Юрія Старосільського. ПЛАСТ, 1911-1970. (Енциклопедія Українства — 2 частина, стор. 2101-2107). Атанас Філоф. ПЛАСТОВІ КОНГРЕСИ ДРУГІЙ, 1965-1970. (Український Самостійник, грудень 1970, ч. 160).

СЮГАДИ, РЕПОРТАЖИ

Василь Софронів. ЛЕНІНЦІ. КЛАНЯЛИСЯ ВАМ ТРИ УКРАЇНЦІ. Репортаж про турестичний маршрут по українських поселеннях у Югославії, Чехо-Словаччині і Польщі. В-во „Новий Шлях“. Вінніпег — Торонто, 1970. Формат: 215 X 153 мм. 175 + 1 н. стор. (Обгортка мистця Миколи Левицького).

Ольга Войченко. XIII МІЖНАРОДНИЙ КОНГРЕС ІСТОРІЧНИХ НАУК І ПОДРОЖІ ПО УКРАЇНІ 1970. Українська Вільна Академія Наук. Серія: Літосіс УВАН, ч. 8. Наглядом Академії. Вінніпег — Київ, 1970. Формат: 215 X 155 мм. 39 + 1 н. стор.

М. С. Чарторийський. МІЖ МОЛОТОМ І КОВАДЛОМ. Причини до історії У.П.А. (Спомини 1942-1945 рр.) Українське Видавництво „Говорячі“, Нью-Йорк, 1970. Формат: 175 X 125 мм. 304 стор. (Фотографічна відбітка з доповненнями і поправками споми́н, друкованих в 1967-1969 роках в „Вільній Україні“ та „Вільному Світі“ у Вінніпегу).

Іван Стоцький. КІНОФІЛЬ. МОВА ЕКСПЕДИЦІЙ. Репортаж. Видано накладом автора. (Лондон), 1970. Опр. Формат: 190 X 130 мм. 143 + 1 н. стор.

ПУБЛІЦИСТИКА

A CHRONICLE OF RESISTANCE IN UKRAINE by Valentyn Moroz. Translated by Zirka Hayuk. (Published by Smolodsky, Baltimore — Paris, 1970. Формат: 280 X 220 мм. 3 пр. + 17 leafs.

Сергій Домар. ДВА НАРИСИ. Авторство Сиднея. 1969. Формат: 195 X 165 мм. 68 стор. (Цильфотил).

УКРАЇНЦІ В ДІСПОРІ

Д-р Богдан Казимир. УСІ ПІХІ І ТРУДНОЦІ У ВЕЛИКОМУ ЗАМПІ. (Два північ митр. А. Шептицького в справі українського поселення в Канаді та оснування Студії). Видання „Богословія“, Ч. 40. Мінн. 1969. Формат: 240 X 170 мм. 52 + 2 н. стор. (Відбітка з „Богословія“, т. XXXIX (1969).

ТРИ ДЕКАДИ УКРА: 1940-1970. Нью-Йорк, 1970. Формат: 230 X 153 мм. 20 + 4 н. стор. THREE DECADES OF U.S.A.: 1940-1970. New York, 1970. Формат: 230 X 153 мм. 20 + 4 н. стор.

Michael H. Marunchak. THE UKRAINIAN CANADIANS: A HISTORY. By... Ukrainian Free Academy of Sciences in Canada Winnipeg, 1970. Size: 260 X 170 мм. 792 пр. (The Work has been published with the Assistance of a grant from the Ukrainian Canadian Foundation of Taras Shevchenko).

THE UKRAINIAN PIONEERS IN ALBERTA. CANADA. By the Editorial Committee in Edmonton. Edmonton, Alberta, 1970. Size: 238 X 160 мм. 384 пр. (Joseph M. Lazarenko — Editor-in-Chief).

Теофор Данилюк. КУДИ ПЛЕ НАША ГРОМАДА У ВЕЛИКИЙ БРИТАНІ. В-во „Український Самостійник“. Накладом автора. Формат: 240 X 167 мм. 44 стор.

ПЕДАГОГІКА

І. Бакало, В. Кравців, С. Я. нів. ПАРТИНА ОСВІТА В

СССР. ПЕДАГОГІКА. ПЕДАГОГІКА НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ УРСР. ПЕДАГОГІКА ОСВІТА. ПЕДАГОГІКА ПРЕСА. (Відбітка з БУ, т. 5, зомп 5. Наукове Товариство ім. Шевченка. Мюнхен-Сарсель, 1970. Формат: 240 X 170 мм. 10 стор.

Микола Сидор-Чарторийський. ПРОБЛЕМИ УСПІШНОГО ВИХОВАННЯ. В-во „Педдагогія“. Нью-Йорк, 1971. Формат: 180 X 140 мм. 172 стор. (Обладнина роботи Св. В. С. Чарторийського. Передрук з журналу „Вільний Світ“ та „Канадійський Фармер“ за 1968/69 рр.).

ЕТНОГРАФІЯ

М. Ономір. УКРАЇНСЬКЕ ВЕСІЛЛЯ (Етнографічний нарис). Українське видання „Говорячі“. Нью-Йорк, 1971. Формат: 180 X 143 мм. 64 стор. (Фотографічна відбітка з „Вільного Світу“ і „Канадійського Фармера“ 1968/69).

ЕНЦИКЛОПЕДИ, СЛОВНИКИ

ЕНЦИКЛОПЕДИЯ УКРАЇНОЗНАВСТВА. Словникова частина. (Зомп) 27. Головний редактор проф. д-р Володимир Кубилович. Наукове Товариство ім. Шевченка. Видання „Молоде Життя“. (Мюнхен, 1970). Формат: 240 X 170 мм. Стор. 2081-2160.

Д-р Михайло Данилюк. КОРОТКИЙ АНГЛО-УКРАЇНСЬКИЙ МЕДИЧНИЙ СЛОВНИК. Редактор Вячеслав Давиденко. Український Термінологічний Центр в Америці. В-во „Свобода“. Джерзі Сіті, — Нью-Йорк, 1970. Формат: 230 X 155 мм. 50 + 2 н. стор. (Передрук з книжки д-ра М. Данилюка. На медичні теми. Джерзі Сіті — Нью-Йорк, 1970).

РЕЛІГІЯ

Юліан Пелех і Василь Маркус. ПАТРИХАТ І ПОМІСНИСТЬ УКРАЇНСЬКОГО КАТОЛИЦЬКОГО ЦЕРКВІ. (Пекучі питання нашої церковної дійсності). Видано заходами Координаційного Комітету Українських Організацій ЗСА і Канади за здійснення Патріархату Української Католицької Церкви — з нагоди Свята Йосифа Української Католицької Церкви в Торонто, Канада, 21 червня 1970 р. Торонто — Чикаго, 1970. Формат: 255 X 170 мм. 19 + 1 н. стор.

Михайло Г. Марунчак. ПИТАННЯ ПАТРИХАТУ У ЛЬВОВІ В 1842 І 1880 РР. Відбітка з журналу „Сучасність“ ч. 5 (113), Мюнхен, 1970. Формат: 225 X 155 мм. Стор. 94-103.

Д-р Юліан Рабій. САМБІР-СЬКА ВОГОРОДИЦЯ. Монографія. У 240-ліття появи чудотворної іконі Пречистої Діви Марії в Самбірській церкві. Накладом Комітету будови нової української католицької церкви в Ютії. Н. Й. Ютія, Н. Й., 1970. Формат: 220 X 147 мм. 81 + 3 н. стор.

ЖИТТЯ ЛАЗОРКА З ТОРМЕСУ ТА ПОГО ПІСТЯ І ЗІПДІ. З епанської мови переклад Микола М. Палій. Видання Юліана Середія. Буенос-Айрес, 1970. Формат: 180 X 137 мм. 102 + 2 н. стор.

МЕДИЦИНА

Д-р Михайло Данилюк. НА МЕДИЧНІ ТЕМИ. Лікарський ДОВІДНИК. Видання Українського Народного Союзу. „Свобода“, Джерзі Сіті — Нью-Йор

„Каравана“ співає

Вайлдвуд Крест, Н.Дж. набуло слави, одного з найкращих курортів у східній частині Америки. Саме тут знайшли собі місце тисячі українців з усіх місцевостей України.

Це не дивно! Деж можна краще відпочити, зустріти своїх давніх знайомих, поговорити, поспівати, поділитися радістю й горем. До розпорядження української громади, якщо не помилюся, 40 українських готелів, мотелів, ресторанів та інших розважальних закладів.

Українці й тут уже мріють про будівлю Церкви, а вечорами після відпочинку масово відвідують українські концерти в „Крест Пьер“.

Ці концерти створені різними групами самодіяльними й професійними й мають великий успіх. Серед цих концертів найбільшого значення набув виступ співочої групи артистів під назвою „Каравана“.

2-го серпня відбулась особлива подія для української громади у Вайлдвуд Крест. Прибув чоловічий квартет „Каравана“. Багатомовним, як і автори цих рядків, мало відомо про „Каравану“, бо вони із-за скромності себе мало рекламували. Лише час від часу давали свої концерти в різних містах Америки й Кана-

ди, хоч квартал заснований ще в лютому 1965-го року в складі співаків: Романа Яськова, Ірини Ковалюк, Романа Каноюка, Богдана Вемка — мистецького керівника, при фортепіановому супроводі Анеті Коваль та першорядного гітариста Богдана Кряка.

Ось, 8-ма година вечора. В переповненій залі „Крест Пьер“ розпочинається концерт. Співають: „Тихо над річкою“, „Мандрівна Ой, верше, мій верше“, „Мой асєні“, „Бабине літо“, „Любов дівчини“, „Черемшина“, „Діля з Монтреалю“ та інші.

Своїми голосами вони створюють приємну мелодію, краса якої ніколи не втрачає високої вартості. Це велика заслуга „Каравани“.

Приймаючи їх платівку, я ось уже понад п'ять місяців слухаю кожного дня з аєлюкою приспівом, бо цей квартет, один з кращих, по-мамею рідного краю.

Закликаю українську громаду підтримати свій квартет масовою присутністю на їхніх виступах.

Вірю, що в 1971 році „Каравана“ прибуде знову до Вайлдвуд Крест.

Іван Березний
Ель Мора Готель,
Вайлдвуд Крест, Н.Дж.

Педагогічний курс в Дітроїті

Дня 15-го січня 1971 року відбулось в Дітроїті закінчення Третього Педагогічного Курсу. Курс закінчили: Мирослава Бараник, Йосип Величковський, Христина Гнатчук, Юлія Капітанець, Зірка Кларк, Ольга Ошугулак, Дарія Рихтицька.

У прибраній залі, при перекладі св. Йосафата у Воррен Миш, востаннє зібравшись слухачі курсу, викладачі і представники Товариства „Рідна Школа“, щоб зробити підсумки майже дворічної праці (курс тривав 5 тримістрів).

Керівник курсу мгр. Фаліна Любинецька, у своєму слові підкреслила велике суспільне настання курсантів, які мають родини і заробіткову працю, не жалілись ні труду, ні грошей, щоб здобути педагогічні відомості, потрібні для ведення і навчання в українознавчих школах. Немале відчувати суспільного обов'язку викладачі, які хоч в більшості працюють заробітково, посвятили свій вільний час на готування і читання лекцій.

На закінчення подякувала І. Кучер за виконання обов'язків керівника в останньому триместрі, за великий вклад праці у переведення педагогічної практики, всім викладачам за дружню співпрацю в часі ведення курсу, а Рідній Школі за організацію курсу і матеріальні дотації.

Від викладачів промовляла І. Кучер, яка зупинилась на обов'язку всіх адекватно духовний зв'язок з Україною. Слово закінчила також: Т. Назаренко, пані М. Олександрівна і пані О. Лисівська.

Від курсантів промовляла викладачка Йосип Величковський і Христина Гнатчук, а від Рідної Школи зложив побажання успіхів у майбутній педагогічній праці-курсам, інж. Д. Березовський — опіку курсу і голові Р. Ш. інж. С. Віллі.

Підтримкою зустрічі займалась Мирослава Бараник. Н. Н.

Спомин з минулого

У 1917 - му році Австрія продовжувала війну на всіх фронтах. Вона хотіла далі панувати і тому зарядила останню рятункову мобілізацію, щоб зібрати до війська усіх від 18-55 років.

Була перша неділя великого посту. Зібрався гурт хлопців, що мали відходити до війська й кілька залізничників, яких не зобов'язувала військова служба з огляду на виконання праці в обороні держави. У нас було бажання зробити забаву для тих, що відходили до війська. Та музикантів не було. Правда, Михайло Горбаль Вілхараук мав гри на скрипці, але не було кому грати на басі. Відко Якуба Глухого наймів, сказав, що зараз принесе від своїх господарів велику британку, і який нечуту піску, і буде грати, імітуючи бубон.

Музика готува Хлопці з дівчатами пішли просити вдову Матрону Маганеву, в якій була також дочка Катерина, щоб прийняла їх до хати на забаву, хоч би лише на кілька годин. Вдова Матрона послухала дочку, яка сказала, що хлопці швидко відійдуть до війська і хто зна, чи повернуться.

Почалась забава. Хлопці з дівчатами зійшлися і весело танцювали. Забули про Вечірню, першу у Великому посту, коли люди б'ють поклони й співають великі пісні.

На приєднання людей вер- талось з Вечірню до хати. По тротуару чули гарну музику, а головне - голосний чудовий звук британки і вступили до хати. Коли ввійшли до хати старенька жінка Трошкова Грицька, в хаті стало тихо. Вона вклікнула на коліна, почала бити поклони і співати: Ісусе Христе, Сини Божий, помилуй нас... Це на нас так подіяло, що Вільхараук взяв скрипку під паху, а наймит швидко побіг, щоб віддати британку. Ми всі швидко розійшлися.

З того часу минуло 53 роки. Здається, що й досі чути жалісний голос тієї жінки й не може забути. Хоч тоді не було радя, то вістка рознеслася швидко. Всі в Сулопці знали про нашу забаву. Другого дня, коли я вернувся із служби до хати, батько сів на мене, що я напівсорому на всю родину. Та й цього було мало. Батьки пако добре пристава до моїх плечей, якби переконував мене 18 - літнього, який я грів кідня. Того жби школи не забув. Слідуючої неділі О. Степан Яськевич на сніжне на кілька годин. Вдова Матрона послухала дочку, яка сказала, що хлопці швидко відійдуть до війська і хто зна, чи повернуться.

Почалась забава. Хлопці з дівчатами зійшлися і весело танцювали. Забули про Вечірню, першу у Великому посту, коли люди б'ють поклони й співають великі пісні.

На приєднання людей вер- талось з Вечірню до хати. По тротуару чули гарну музику, а головне - голосний чудовий звук британки і вступили до хати. Коли ввійшли до хати старенька жінка Трошкова Грицька, в хаті стало тихо. Вона вклікнула на коліна, почала бити поклони і співати: Ісусе Христе, Сини Божий, помилуй нас... Це на нас так подіяло, що Вільхараук взяв скрипку під паху, а наймит швидко побіг, щоб віддати британку. Ми всі швидко розійшлися.

З того часу минуло 53 роки. Здається, що й досі чути жалісний голос тієї жінки й не може забути. Хоч тоді не було радя, то вістка рознеслася швидко. Всі в Сулопці знали про нашу забаву. Другого дня, коли я вернувся із служби до хати, батько сів на мене, що я напівсорому на всю родину. Та й цього було мало. Батьки пако добре пристава до моїх плечей, якби переконував мене 18 - літнього, який я грів кідня. Того жби школи не забув. Слідуючої неділі О. Степан Яськевич на сніжне на кілька годин. Вдова Матрона послухала дочку, яка сказала, що хлопці швидко відійдуть до війська і хто зна, чи повернуться.

Почалась забава. Хлопці з дівчатами зійшлися і весело танцювали. Забули про Вечірню, першу у Великому посту, коли люди б'ють поклони й співають великі пісні.

На приєднання людей вер- талось з Вечірню до хати. По тротуару чули гарну музику, а головне - голосний чудовий звук британки і вступили до хати. Коли ввійшли до хати старенька жінка Трошкова Грицька, в хаті стало тихо. Вона вклікнула на коліна, почала бити поклони і співати: Ісусе Христе, Сини Божий, помилуй нас... Це на нас так подіяло, що Вільхараук взяв скрипку під паху, а наймит швидко побіг, щоб віддати британку. Ми всі швидко розійшлися.

З того часу минуло 53 роки. Здається, що й досі чути жалісний голос тієї жінки й не може забути. Хоч тоді не було радя, то вістка рознеслася швидко. Всі в Сулопці знали про нашу забаву. Другого дня, коли я вернувся із служби до хати, батько сів на мене, що я напівсорому на всю родину. Та й цього було мало. Батьки пако добре пристава до моїх плечей, якби переконував мене 18 - літнього, який я грів кідня. Того жби школи не забув. Слідуючої неділі О. Степан Яськевич на сніжне на кілька годин. Вдова Матрона послухала дочку, яка сказала, що хлопці швидко відійдуть до війська і хто зна, чи повернуться.

Почалась забава. Хлопці з дівчатами зійшлися і весело танцювали. Забули про Вечірню, першу у Великому посту, коли люди б'ють поклони й співають великі пісні.

На приєднання людей вер- талось з Вечірню до хати. По тротуару чули гарну музику, а головне - голосний чудовий звук британки і вступили до хати. Коли ввійшли до хати старенька жінка Трошкова Грицька, в хаті стало тихо. Вона вклікнула на коліна, почала бити поклони і співати: Ісусе Христе, Сини Божий, помилуй нас... Це на нас так подіяло, що Вільхараук взяв скрипку під паху, а наймит швидко побіг, щоб віддати британку. Ми всі швидко розійшлися.

З того часу минуло 53 роки. Здається, що й досі чути жалісний голос тієї жінки й не може забути. Хоч тоді не було радя, то вістка рознеслася швидко. Всі в Сулопці знали про нашу забаву. Другого дня, коли я вернувся із служби до хати, батько сів на мене, що я напівсорому на всю родину. Та й цього було мало. Батьки пако добре пристава до моїх плечей, якби переконував мене 18 - літнього, який я грів кідня. Того жби школи не забув. Слідуючої неділі О. Степан Яськевич на сніжне на кілька годин. Вдова Матрона послухала дочку, яка сказала, що хлопці швидко відійдуть до війська і хто зна, чи повернуться.

Почалась забава. Хлопці з дівчатами зійшлися і весело танцювали. Забули про Вечірню, першу у Великому посту, коли люди б'ють поклони й співають великі пісні.

На приєднання людей вер- талось з Вечірню до хати. По тротуару чули гарну музику, а головне - голосний чудовий звук британки і вступили до хати. Коли ввійшли до хати старенька жінка Трошкова Грицька, в хаті стало тихо. Вона вклікнула на коліна, почала бити поклони і співати: Ісусе Христе, Сини Божий, помилуй нас... Це на нас так подіяло, що Вільхараук взяв скрипку під паху, а наймит швидко побіг, щоб віддати британку. Ми всі швидко розійшлися.

З того часу минуло 53 роки. Здається, що й досі чути жалісний голос тієї жінки й не може забути. Хоч тоді не було радя, то вістка рознеслася швидко. Всі в Сулопці знали про нашу забаву. Другого дня, коли я вернувся із служби до хати, батько сів на мене, що я напівсорому на всю родину. Та й цього було мало. Батьки пако добре пристава до моїх плечей, якби переконував мене 18 - літнього, який я грів кідня. Того жби школи не забув. Слідуючої неділі О. Степан Яськевич на сніжне на кілька годин. Вдова Матрона послухала дочку, яка сказала, що хлопці швидко відійдуть до війська і хто зна, чи повернуться.

Почалась забава. Хлопці з дівчатами зійшлися і весело танцювали. Забули про Вечірню, першу у Великому посту, коли люди б'ють поклони й співають великі пісні.

На приєднання людей вер- талось з Вечірню до хати. По тротуару чули гарну музику, а головне - голосний чудовий звук британки і вступили до хати. Коли ввійшли до хати старенька жінка Трошкова Грицька, в хаті стало тихо. Вона вклікнула на коліна, почала бити поклони і співати: Ісусе Христе, Сини Божий, помилуй нас... Це на нас так подіяло, що Вільхараук взяв скрипку під паху, а наймит швидко побіг, щоб віддати британку. Ми всі швидко розійшлися.

З того часу минуло 53 роки. Здається, що й досі чути жалісний голос тієї жінки й не може забути. Хоч тоді не було радя, то вістка рознеслася швидко. Всі в Сулопці знали про нашу забаву. Другого дня, коли я вернувся із служби до хати, батько сів на мене, що я напівсорому на всю родину. Та й цього було мало. Батьки пако добре пристава до моїх плечей, якби переконував мене 18 - літнього, який я грів кідня. Того жби школи не забув. Слідуючої неділі О. Степан Яськевич на сніжне на кілька годин. Вдова Матрона послухала дочку, яка сказала, що хлопці швидко відійдуть до війська і хто зна, чи повернуться.

Почалась забава. Хлопці з дівчатами зійшлися і весело танцювали. Забули про Вечірню, першу у Великому посту, коли люди б'ють поклони й співають великі пісні.

Дві дочки одного народу

„Свобода“ з 3-го лютого інформувала про радісне відзначення 100-річчя з часу народження п-ї Катерини Козак, що відбулось у Філадельфії. Рідні й знайомі ашунали матір воїни УНР і добравли бабусю, яка своє життя віддала Україні й родині. Ювілятка одержала багато подарунків, а найкращим був для неї збір великої родини на вільній землі Вашингтона.

„Радянська Україна“ з 31 січня сповістила в замітці „Довгожильство“, що в Херсоні кілька членів родини, з яких син Яків — колгоспник, відзначили 100-річчя з дня народження українки Меланії Ізбаш. „Вона на багато років працювала в колгоспі“, виховала семеро дітей, з яких один загинув під час другої світової війни.

Різні місця, різні люди, різні долі, різне небо над головою. Труднощі емігрантської й труднощі „багаторічної праці в колгоспі“... Але в одному зійшлися ці дві дочки одного народу — у вихованні багатьох синів і дочок, внуків і правнуків та пра-правнуків на дітей української нації. У цьому — велика сила України. (Л.п.)

Високої Музичної Школи Джульєр та Лінкольна Центру в Нью-Йорку. З черги 25-го лютого відбудеться концерт-речиталь Р. Рудницького в радіо в Франкфурті, Німеччина, а два дні пізніше в Західному Берліні.

Крім згаданих двох концертів з оркестрою, Роман Рудницький виконуватиме під час своєї концертної тури творів: Соната Листа, Бартока і Барбера, Равеля, „Сонатина“ і „Гаспар де ля ной“, Прелюдія Рахманінова, Листа, „Дві легенди св. Франца“ і деякі з Трансцендентальних Етюд. Варіації Ф. Шуберта, Чайковського, Шуберта, Фантазія Ш. Лур „Траєр“, Токати Шумана і Прокоф'єва та Балакрива „Ісламей-Орієнтальна фантазія“.

Вашингтон, Д. К. — Серед українців у Вашингтоні п-ї Галина Максимовна збирала разом 186 дол. на потреби Об'єднання Працівників Літературної ім. Л. Глібова, з нагоди 25-ліття праці цієї організації, додавши до раніше зібраних 108 дол., про що повідомлялось, 78 дол. На збіркову листу вона збирала 108 дол., з яких 50 дол. подарувала Жіноче Сесія по Об'єднанні України у Вашингтоні, на акцію „Сесія і Книжка“. Крім того, приділяла 30 членів прихильників ОПЛД, які крім річної виплати по 2 дол. перетрапили ще 18 дол. додатково на фонд акції „Сесія і Книжка“.

Вашингтон, Д. К. — Серед українців у Вашингтоні п-ї Галина Максимовна збирала разом 186 дол. на потреби Об'єднання Працівників Літературної ім. Л. Глібова, з нагоди 25-ліття праці цієї організації, додавши до раніше зібраних 108 дол., про що повідомлялось, 78 дол. На збіркову листу вона збирала 108 дол., з яких 50 дол. подарувала Жіноче Сесія по Об'єднанні України у Вашингтоні, на акцію „Сесія і Книжка“. Крім того, приділяла 30 членів прихильників ОПЛД, які крім річної виплати по 2 дол. перетрапили ще 18 дол. додатково на фонд акції „Сесія і Книжка“.

Вашингтон, Д. К. — Серед українців у Вашингтоні п-ї Галина Максимовна збирала разом 186 дол. на потреби Об'єднання Працівників Літературної ім. Л. Глібова, з нагоди 25-ліття праці цієї організації, додавши до раніше зібраних 108 дол., про що повідомлялось, 78 дол. На збіркову листу вона збирала 108 дол., з яких 50 дол. подарувала Жіноче Сесія по Об'єднанні України у Вашингтоні, на акцію „Сесія і Книжка“. Крім того, приділяла 30 членів прихильників ОПЛД, які крім річної виплати по 2 дол. перетрапили ще 18 дол. додатково на фонд акції „Сесія і Книжка“.

Вашингтон, Д. К. — Серед українців у Вашингтоні п-ї Галина Максимовна збирала разом 186 дол. на потреби Об'єднання Працівників Літературної ім. Л. Глібова, з нагоди 25-ліття праці цієї організації, додавши до раніше зібраних 108 дол., про що повідомлялось, 78 дол. На збіркову листу вона збирала 108 дол., з яких 50 дол. подарувала Жіноче Сесія по Об'єднанні України у Вашингтоні, на акцію „Сесія і Книжка“. Крім того, приділяла 30 членів прихильників ОПЛД, які крім річної виплати по 2 дол. перетрапили ще 18 дол. додатково на фонд акції „Сесія і Книжка“.

Вашингтон, Д. К. — Серед українців у Вашингтоні п-ї Галина Максимовна збирала разом 186 дол. на потреби Об'єднання Працівників Літературної ім. Л. Глібова, з нагоди 25-ліття праці цієї організації, додавши до раніше зібраних 108 дол., про що повідомлялось, 78 дол. На збіркову листу вона збирала 108 дол., з яких 50 дол. подарувала Жіноче Сесія по Об'єднанні України у Вашингтоні, на акцію „Сесія і Книжка“. Крім того, приділяла 30 членів прихильників ОПЛД, які крім річної виплати по 2 дол. перетрапили ще 18 дол. додатково на фонд акції „Сесія і Книжка“.

Вашингтон, Д. К. — Серед українців у Вашингтоні п-ї Галина Максимовна збирала разом 186 дол. на потреби Об'єднання Працівників Літературної ім. Л. Глібова, з нагоди 25-ліття праці цієї організації, додавши до раніше зібраних 108 дол., про що повідомлялось, 78 дол. На збіркову листу вона збирала 108 дол., з яких 50 дол. подарувала Жіноче Сесія по Об'єднанні України у Вашингтоні, на акцію „Сесія і Книжка“. Крім того, приділяла 30 членів прихильників ОПЛД, які крім річної виплати по 2 дол. перетрапили ще 18 дол. додатково на фонд акції „Сесія і Книжка“.

Вашингтон, Д. К. — Серед українців у Вашингтоні п-ї Галина Максимовна збирала разом 186 дол. на потреби Об'єднання Працівників Літературної ім. Л. Глібова, з нагоди 25-ліття праці цієї організації, додавши до раніше зібраних 108 дол., про що повідомлялось, 78 дол. На збіркову листу вона збирала 108 дол., з яких 50 дол. подарувала Жіноче Сесія по Об'єднанні України у Вашингтоні, на акцію „Сесія і Книжка“. Крім того, приділяла 30 членів прихильників ОПЛД, які крім річної виплати по 2 дол. перетрапили ще 18 дол. додатково на фонд акції „Сесія і Книжка“.

Вашингтон, Д. К. — Серед українців у Вашингтоні п-ї Галина Максимовна збирала разом 186 дол. на потреби Об'єднання Працівників Літературної ім. Л. Глібова, з нагоди 25-ліття праці цієї організації, додавши до раніше зібраних 108 дол., про що повідомлялось, 78 дол. На збіркову листу вона збирала 108 дол., з яких 50 дол. подарувала Жіноче Сесія по Об'єднанні України у Вашингтоні, на акцію „Сесія і Книжка“. Крім того, приділяла 30 членів прихильників ОПЛД, які крім річної виплати по 2 дол. перетрапили ще 18 дол. додатково на фонд акції „Сесія і Книжка“.

Вашингтон, Д. К. — Серед українців у Вашингтоні п-ї Галина Максимовна збирала разом 186 дол. на потреби Об'єднання Працівників Літературної ім. Л. Глібова, з нагоди 25-ліття праці цієї організації, додавши до раніше зібраних 108 дол., про що повідомлялось, 78 дол. На збіркову листу вона збирала 108 дол., з яких 50 дол. подарувала Жіноче Сесія по Об'єднанні України у Вашингтоні, на акцію „Сесія і Книжка“. Крім того, приділяла 30 членів прихильників ОПЛД, які крім річної виплати по 2 дол. перетрапили ще 18 дол. додатково на фонд акції „Сесія і Книжка“.

Вашингтон, Д. К. — Серед українців у Вашингтоні п-ї Галина Максимовна збирала разом 186 дол. на потреби Об'єднання Працівників Літературної ім. Л. Глібова, з нагоди 25-ліття праці цієї організації, додавши до раніше зібраних 108 дол., про що повідомлялось, 78 дол. На збіркову листу вона збирала 108 дол., з яких 50 дол. подарувала Жіноче Сесія по Об'єднанні України у Вашингтоні, на акцію „Сесія і Книжка“. Крім того, приділяла 30 членів прихильників ОПЛД, які крім річної виплати по 2 дол. перетрапили ще 18 дол. додатково на фонд акції „Сесія і Книжка“.

Вашингтон, Д. К. — Серед українців у Вашингтоні п-ї Галина Максимовна збирала разом 186 дол. на потреби Об'єднання Працівників Літературної ім. Л. Глібова, з нагоди 25-ліття праці цієї організації, додавши до раніше зібраних 108 дол., про що повідомлялось, 78 дол. На збіркову листу вона збирала 108 дол., з яких 50 дол. подарувала Жіноче Сесія по Об'єднанні України у Вашингтоні, на акцію „Сесія і Книжка“. Крім того, приділяла 30 членів прихильників ОПЛД, які крім річної виплати по 2 дол. перетрапили ще 18 дол. додатково на фонд акції „Сесія і Книжка“.

Вашингтон, Д. К. — Серед українців у Вашингтоні п-ї Галина Максимовна збирала разом 186 дол. на потреби Об'єднання Працівників Літературної ім. Л. Глібова, з нагоди 25-ліття праці цієї організації, додавши до раніше зібраних 108 дол., про що повідомлялось, 78 дол. На збіркову листу вона збирала 108 дол., з яких 50 дол. подарувала Жіноче Сесія по Об'єднанні України у Вашингтоні, на акцію „Сесія і Книжка“. Крім того, приділяла 30 членів прихильників ОПЛД, які крім річної виплати по 2 дол. перетрапили ще 18 дол. додатково на фонд акції „Сесія і Книжка“.

Вашингтон, Д. К. — Серед українців у Вашингтоні п-ї Галина Максимовна збирала разом 186 дол. на потреби Об'єднання Працівників Літературної ім. Л. Глібова, з нагоди 25-ліття праці цієї організації, додавши до раніше зібраних 108 дол., про що повідомлялось, 78 дол. На збіркову листу вона збирала 108 дол., з яких 50 дол. подарувала Жіноче Сесія по Об'єднанні України у Вашингтоні, на акцію „Сесія і Книжка“. Крім того, приділяла 30 членів прихильників ОПЛД, які крім річної виплати по 2 дол. перетрапили ще 18 дол. додатково на фонд акції „Сесія і Книжка“.

Вашингтон, Д. К. — Серед українців у Вашингтоні п-ї Галина Максимовна збирала разом 186 дол. на потреби Об'єднання Працівників Літературної ім. Л. Глібова, з нагоди 25-ліття праці цієї організації, додавши до раніше зібраних 108 дол., про що повідомлялось, 78 дол. На збіркову листу вона збирала 108 дол., з яких 50 дол. подарувала Жіноче Сесія по Об'єднанні України у Вашингтоні, на акцію „Сесія і Книжка“. Крім того, приділяла 30 членів прихильників ОПЛД, які крім річної виплати по 2 дол. перетрапили ще 18 дол. додатково на фонд акції „Сесія і Книжка“.

Вашингтон, Д. К. — Серед українців у Вашингтоні п-ї Галина Максимовна збирала разом 186 дол. на потреби Об'єднання Працівників Літературної ім. Л. Глібова, з нагоди 25-ліття праці цієї організації, додавши до раніше зібраних 108 дол., про що повідомлялось, 78 дол. На збіркову листу вона збирала 108 дол., з яких 50 дол. подарувала Жіноче Сесія по Об'єднанні України у Вашингтоні, на акцію „Сесія і Книжка“. Крім того, приділяла 30 членів прихильників ОПЛД, які крім річної виплати по 2 дол. перетрапили ще 18 дол. додатково на фонд акції „Сесія і Книжка“.

Вашингтон, Д. К. — Серед українців у Вашингтоні п-ї Галина Максимовна збирала разом 186 дол. на потреби Об'єднання Працівників Літературної ім. Л. Глібова, з нагоди 25-ліття праці цієї організації, додавши до раніше зібраних 108 дол., про що повідомлялось, 78 дол. На збіркову листу вона збирала 108 дол., з яких 50 дол. подарувала Жіноче Сесія по Об'єднанні України у Вашингтоні, на акцію „Сесія і Книжка“. Крім того, приділяла 30 членів прихильників ОПЛД, які крім річної виплати по 2 дол. перетрапили ще 18 дол. додатково на фонд акції „Сесія і Книжка“.

Вашингтон, Д. К. — Серед українців у Вашингтоні п-ї Галина Максимовна збирала разом 186 дол. на потреби Об'єднання Працівників Літературної ім. Л. Глібова, з нагоди 25-ліття праці цієї організації, додавши до раніше зібраних 108 дол., про що повідомлялось, 78 дол. На збіркову листу вона збирала 108 дол., з яких 50 дол. подарувала Жіноче Сесія по Об'єднанні України у Вашингтоні, на акцію „Сесія і Книжка“. Крім того, приділяла 30 членів прихильників ОПЛД, які крім річної виплати по 2 дол. перетрапили ще 18 дол. додатково на фонд акції „Сесія і Книжка“.

Вашингтон, Д. К. — Серед українців у Вашингтоні п-ї Галина Максимовна збирала разом 186 дол. на потреби Об'єднання Працівників Літературної ім. Л. Глібова, з нагоди 25-ліття праці цієї організації, додавши до раніше зібраних 108 дол., про що повідомлялось, 78 дол. На збіркову листу вона збирала 108 дол., з яких 50 дол. подарувала Жіноче Сесія по Об'єднанні України у Вашингтоні, на акцію „Сесія і Книжка“. Крім того, приділяла 30 членів прихильників ОПЛД, які крім річної виплати по 2 дол. перетрапили ще 18 дол. додатково на фонд акції „Сесія і Книжка“.

Вашингтон, Д. К. — Серед українців у Вашингтоні п-ї Галина Максимовна збирала разом 186 дол. на потреби Об'єднання Працівників Літературної ім. Л. Глібова, з нагоди 25-ліття праці цієї організації, додавши до раніше зібраних 108 дол., про що повідомлялось, 78 дол. На збіркову листу вона збирала 108 дол., з яких 50 дол. подарувала Жіноче Сесія по Об'єднанні України у Вашингтоні, на акцію „Сесія і Книжка“. Крім того, приділяла 30 членів прихильників ОПЛД, які крім річної виплати по 2 дол. перетрапили ще 18 дол. додатково на фонд акції „Сесія і Книжка“.

Вашингтон, Д. К. — Серед українців у Вашингтоні п-ї Галина Максимовна збирала разом 186 дол. на потреби Об'єднання Працівників Літературної ім. Л. Глібова, з нагоди 25-ліття праці цієї організації, додавши до раніше зібраних 108 дол., про що повідомлялось, 78 дол. На збіркову листу вона збирала 108 дол., з яких 50 дол. подарувала Жіноче Сесія по Об'єднанні України у Вашингтоні, на акцію „Сесія і Книжка“. Крім того, приділяла 30 членів прихильників ОПЛД, які крім річної виплати по 2 дол. перетрапили ще 18 дол. додатково на фонд акції „Сесія і Книжка“.

Вашингтон, Д. К. — Серед українців у Вашингтоні п-ї Галина Максимовна збирала разом 186 дол. на потреби Об'єднання Працівників Літературної ім. Л. Глібова, з нагоди 25-ліття праці цієї організації, додавши до раніше зібраних 108 дол., про що повідомлялось, 78 дол. На збіркову листу вона збирала 108 дол., з яких 50 дол. подарувала Жіноче Сесія по Об'єднанні України у Вашингтоні, на акцію „Сесія і Книжка“. Крім того, приділяла 30 членів прихильників ОПЛД, які крім річної виплати по 2 дол. перетрапили ще 18 дол. додатково на фонд акції „Сесія і Книжка“.

Вашингтон, Д. К. — Серед українців у Вашингтоні п-ї Галина Максимовна збирала разом 186 дол. на потреби Об'єднання Працівників Літературної ім. Л. Глібова, з нагоди 25-ліття праці цієї організації, додавши до раніше зібраних 108 дол., про що повідомлялось, 78 дол. На збіркову листу вона збирала 108 дол., з яких 50 дол. подарувала Жіноче Сесія по Об'єднанні України у Вашингтоні, на акцію „Сесія і Книжка“. Крім того, приділяла 30 членів прихильників ОПЛД, які крім річної виплати по 2 дол. перетрапили ще 18 дол. додатково на фонд акції „Сесія і Книжка“.

Вашингтон, Д. К. — Серед українців у Вашингтоні п-ї Галина Максимовна збирала разом 186 дол. на потреби Об'єднання Працівників Літературної ім. Л. Глібова, з нагоди 25-ліття праці цієї організації, додавши

ІСТОРІЯ ГАВАЙСЬКОЇ ГІТАРИ

Після моїх виступів в ролі соліста з гавайської гітари часто мені запитували, чи чути гру на гавайській гітарі в радіо, але ніколи не бачили, як виглядає ця гітара. Це дало мені спонукку написати цю статтю, але перед тим хотіло згадати про звичайну гітару, бо гавайська гітара є її поєднанням.

Струнні інструменти існують в старинних часах, але перейшли багато змін, поки з'явилися такі, як нині. Первісний чоловік, випускаючи стрілу з лука, запрягаючи, що напня струну лука видає звук. Це правдоподібно було зв'язком струнного інструменту. Уже вавилонці та сирійці мали струнні інструменти. В Єгипті були інструменти з кишковими струнами як ліра та ребаб. Сьогоднішня класична гітара, перейшла еволюцію від ліри, ребабу, пантури, лютні, вігелі, теорбандо до теперішнього вигляду. В коротких рамках цієї статті не можу подати опису вище названих музичних інструментів, бо це вимагає окремої статті. Треба згадати, що гітара дійшла до найбільшого розвитку в 19-ті століття. Розвиток мистецтва гри на гітарі та її музичної літератури збагатили такі визначні гітаристи: Фернандо Сор (1782-1839), Діонізіо Агуадо (1784-1849) і Франціско Таррега (1834-1909), Мауро Джуліні (1780-1840), Фернандо Каруалі (1770-1841) та відомий Матео Каркасо (1792-1852), підручивши якого вживають і тепер. У 20-му столітті світовий розвиток і престиж привернув гітару світової слави віртуоз, еспанець Андрес Сеговія, який концертував понад 50 років по всіх країнах світу. Коли А. Сеговія дав свій концерт в Карнегі Голлі в Нью-Йорку, то квитки випродали за два місяці перед концертом.

Це коротка історія гітари, а тепер дещо про гавайську гітару. Історія каже, що мешканці привезли гітару на гавайські острови, в 1830 році. Гавайці, народ музичний, очаровані цим інструментом, приспівали собі гітару, але не розуміли еспанської методики гри і струну, створюючи собі свій власний стрій, відображаючи різні музичні ефекти, характерні їхнім народним пісням.

В 1894 році Джозеф Кекуа з Гаваї, граючи на звичайній гітарі, прикладкою опустив залізний гребінець на сталеві струни. Удар гребінчика по струнах видав дивний звук, і цей випадок піддав йому думку, що при допомозі залізної шпательки можна видобути якийсь новий, мелодійний тон. Він почав робити експерименти і вкінці дійшов до висновку, що найкращий звук можна добути при допомозі металевої

плітки, що її і по нинішній день уживають. Зовнішній виглядом гавайська гітара пригадує нормальну шести-струнну класичну гітару, та її резонансний корпус значно більший, шийка (гриф) довша, а підставка напівпіднесена. Гавайська гітара має шість металевих струн, які зв'язані так, як струни класичної гітари, з дією різниці, що стрій гавайської гітари побудований на трізвуччя акорду А-дур (Е, С-сі, А, Е, А, Е). Крім цього строю є ще стрій в акорді Е7, а побіч цих двох строїв є кілька інших. Під час гри гавайська гітара тримається в лівій руці, а правою рукою, з металевими перстнями на пальцях, ударяють близько отвору. Одним з найбільш характерних музичних ефектів на гавайській гітарі є «глісандо». Полягає воно в тому, що під час перемищення металевих пліток з одного порожку на другий, видобуваються різні звуки, сакраментальні звуки. Другим ефектом є «лібратор», що його виконуємо через порушення металевих пліток, кою вперед і назад.

Гавайська гітара це народний інструмент меланезійських гавайських островів, які ввійшли в інший спосіб гри на ній, ніж на класичній гітарі. Перед 1913 роком два визначні віртуози гавайської гітари, уроженці гавайських островів це Пальє К. Луа і Давид Калі, концертували по Америці і Канаді. Рік 1915 був роком гавайської музики. Проміжними гітаристом і солістом був Неолі Е. Аваї, композитор, який «Кіліма». Грав він у «Росі Гавані Квартет» під час виступів «План-на-Паніфік Експозиції» в Сан-Франциско. Своєю грою зарував він тисячі слухачів. В току самого часу треба згадати ряд інших виконавців і композиторів, а саме: Валтер Колумбу, Сем Каліноа, Франк Ферера, Ернест К. Кааї і його групу «Кааїс Трубадури», які концертували в Англії, Америці, Австралії та Індії. Ернест К. Кааї був композитором і аранжиром для Е7 строю і видав альбом під заг. «Кааї-чарівні мелодії на гавайській гітарі».

У двадцятих роках вибивається К. Петерсон, який винайшов цифрову систему (підручник) для гавайської гітари. Було багато інших композиторів і аранжирів гавайської музики, твори їх друкували і продавали різні видавництва. В 1920-х роках можна було купити сотні зааранжованої музики і плит компанії, як: «Віктор», «Колумбія» і «Брунвік».

Королем гавайської гітари є віртуоз Бен Гокка, який концертував по всіх степах ЗСА і остаточно осів зі своєю групою в Торонті 1943 року.

Після цього статті гавайської гітари для її симпатиків і любителів.

Подар Володимир Осередчук

Антирегітуп ФІЛЬМ У ЛЬВОВІ

Коротко сповістала про «декаду антирегітупних кінофільмів у Львові», «Культура і Життя» з 28 січня. Не повністю, які фільми показували глядачам. «Показу картин передували читання лекцій на атеїстичні теми». Декада відбулася в кінотеатрі ім. Зрадника Я. Галана, з ініціативи Червоноармійського районного комітету комсомолу.

ЛЮДІ ПЕРЕСЕЛЕНЦІ

На Черкащині бригади лікарів з мисливськими стріляють по п'ятихвостих оленях, завізених з півночі, так зв. сонячних кулями. Така куля не завдає глибокої рани, її витягають після того, як тварина зійшла. «Вже 20 оленів таким шляхом зловлено і розселено по лісових масивах Черкаської області, в лісах Золотоносного і Смілянського районів», сповіщали «Звєзді» з 20 січня.

НА ВІДСТАНІ 250 000 МІЛЬ ВІД СЕБЕ

Пані Луїза Шепард (зліва), дружина астронавта Алена Шепарда і пані Луїза Мічелл, дружина командора Едгара Мічелла, у своїх мешканнях при щоденній домашній праці в той час, як їхні чоловіки знаходилися на відстані 250 000 миль від них в дорозі на Місяць.

Київська „Радянська Україна“ атакує знову Святослава Караванського

(Закінчення зі ст. 1-ої)

пу, такої реакційної ідеї, журнальних сторінок, коняку б він не попіривав листами та іншими засобами серед своїх однодумців, не спробував би передати через певні іноземні кола за кордоном, в редакції націоналістичних газет і журналів.

Довелося майстра ідеологічних диверсій повернути до повного відбиту струку, визначеного виразом суду.

Поміж дозволили листуватися з дружиною, одержувати поштою книжкові новини, потрібні, як твердив він, для наукової роботи. Але обкладинки книжок, міжряддя

„КАРПАТСКА РУСЬ“ ІНФОРМУЄ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

роки: 1967, 1968 і 1969 років лемківські туристичні групи до Союзу, Польщі, а були сміливі в Чехословаччині. А російський чоловік, то хотів відіти Москву, Київ, Львів, не хотів сміливіти знову і знову його отця, котру я отримав в 1929 році. Я то вбачив, що я опустився на тому, що я відіти в селі мого отця і в хаті мого отця. Треба Вам знати, що це 64 кілометрів до Верхньої Малої, коли я отримав землю мого отця, я отримав 40 акрів. Все це було розоране, щоб ми могли жити, але не було так сміливим чоловіком, як я був тоді, коли я отримав свій край Лемковину і хижі мого отця і всі другі хижі і ціле село знищено! О то можна би говорити бачу дуже, але на то часу ні, то я обмежуся дуже короткими висловками, то мого, чого я ту декаду приїхав і що я б хотів відіти з другою стороною Америки, другою і прибраною отців нашого лемківського народу.

Стефан М. Кичура сказав, що він собі не жинить заперичити між Америкою і країнами, де жинуть лемки-лемки, котрі були повновладні, ніяких непорозумінь, не стоїть за людські права свого народу, як за тям стоїть і кожний американець і кожний чоловік любячий свободу. Стефан М. Кичура передав урядникам Державного Департаменту С о с диненних Штатів написану по англійськи прохання до Америки, сердцю свободи цілого світа, о поміж кую його отця і отця соток тисяч наших лемків, які були повновладні насильним переселенням. Стефан Кичура передав теж урядникам газету „Карпатська Русь“, в котрій була поміщена фотографія Президента С о с диненних Штатів Річарда Ніксона. Мило їй прийняла і зараз сказала, що тота газета приближена своїм писанням з руською писмью.

Тут в бесіду вмішався Д-р Іван Гвозда, котрий доложив к бесіди Стефана М. Кичури, що лемки парубки в „Карпатській Русі“ була поміщена фотографія Президента С о с диненних Штатів Річарда Ніксона. Мило їй прийняла і зараз сказала, що тота газета приближена своїм писанням з руською писмью.

Тут в бесіду вмішався Д-р Іван Гвозда, котрий доложив к бесіди Стефана М. Кичури, що лемки парубки в „Карпатській Русі“ була поміщена фотографія Президента С о с диненних Штатів Річарда Ніксона. Мило їй прийняла і зараз сказала, що тота газета приближена своїм писанням з руською писмью.

Тут в бесіду вмішався Д-р Іван Гвозда, котрий доложив к бесіди Стефана М. Кичури, що лемки парубки в „Карпатській Русі“ була поміщена фотографія Президента С о с диненних Штатів Річарда Ніксона. Мило їй прийняла і зараз сказала, що тота газета приближена своїм писанням з руською писмью.

Тут в бесіду вмішався Д-р Іван Гвозда, котрий доложив к бесіди Стефана М. Кичури, що лемки парубки в „Карпатській Русі“ була поміщена фотографія Президента С о с диненних Штатів Річарда Ніксона. Мило їй прийняла і зараз сказала, що тота газета приближена своїм писанням з руською писмью.

Тут в бесіду вмішався Д-р Іван Гвозда, котрий доложив к бесіди Стефана М. Кичури, що лемки парубки в „Карпатській Русі“ була поміщена фотографія Президента С о с диненних Штатів Річарда Ніксона. Мило їй прийняла і зараз сказала, що тота газета приближена своїм писанням з руською писмью.

Тут в бесіду вмішався Д-р Іван Гвозда, котрий доложив к бесіди Стефана М. Кичури, що лемки парубки в „Карпатській Русі“ була поміщена фотографія Президента С о с диненних Штатів Річарда Ніксона. Мило їй прийняла і зараз сказала, що тота газета приближена своїм писанням з руською писмью.

ПОЛЬЩА ПЕРЕД НОВОЮ ЗАГРОЗОЮ

(Закінчення зі стор. 2-ої)

підлеглими робітниками, яким звисока називають „роботило“ або „роботяги“.

Нізащо! В 1962 році, коли уряд СССР збільшив ціни на харчові продукти, в деяких місцевостях, зокрема в Новочеркаському на Донщині, відбулися масові протести. Хрущов послав туди вишкеле для такої „роботи“ війська, і воно криваво задушило демонстрації.

Від кінця лютого 1921 р. моряки й робітники в Кронштадті біля Петербургу вимагали вільних виборів до совєтів. На це був наказ Леніна командирам червоної армії — задушити повстання в Кронштадті негайно. Було навіть плян пустити на Кронштадт задушливі гази. Оце справжній „ленінізм“! Зовсім до пари наказові царя Миколи II, що 9-го січня 1905 року звелів був розстріляти своїх підданих, які

йшли з корогвами й хрестами до царського палацу з петиціями. А він злякався, що то демонстрація проти нього, і наказав на беззбройних людей стріляти.

Панічний страх, який мають ватажки компартії в Москві перед кожним вільним словом і вільним рухом людей у совєтській імперії, велить їм пильно слідкувати за подіями в Польщі. І вони міркують собі: „Що робити, коли з Герєка виросте новий Дубчек? Чи не доведеться посилати теж у Польщу „братню допомогу“, як це сталося в Чехо-Словаччині в серпні 1968 року? Бо Ленінова доктрина не визнає ніякої вільної думки робітників і руху, незалежного від компартії. „Ліліч“ Брежньєв знає заповіді Леніна, і першого „Ліліча“, і в совєтському блоку не допустить ніякої „ересі“.

П. А.

ПОВІДОМЛЕННЯ! ПОВІДОМЛЕННЯ!

КРАМНИЦЯ

Романа Іванюцького (Delto Sportswear)

Має на складі: Різного роду імпортовані свєтери — жіночі, мужські і дитячі • італійські дошовники • хустки і шалі • бльозочки • костюми • капці • панчохи • скарпетки • скарпани куртки • імпортована з Німеччини жіноча спідня білизна.

УКРАЇНСЬКІ ДРУКОВАНІ ОБРУСИ, ДОРИЖКИ, СЕРВЕТКИ ТА МАТЕРІАЛИ НА МЕТРИ.

Нитки Д.М.ІІ., Юта і панамка.

Великий вибір кераміки.

Roman Iwanycky (DELTO SPORTSWEAR CO.)

136 FIRST AVENUE NEW YORK, N.Y. 10009

(Bet. 8th & 9th St.) Tel.: 228-2266

ДОГЛЯДАЧА БУДИНКІВ

(MAINTENANCE SUPERVISOR)

ПОТРІБНО НА СОЮЗІВКУ

Осело Українського Народного Союзу в Кергонсконі, Н. Й.

МУСИТЬ МАТИ ДОСВІД В НАПРАВІ ТА ДОГЛЯДАННІ БУДИНКІВ.

Постійна праця з доброю платнею та іншими бенефітами, включно з пенсією.

Голоситесь: UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, INC.

81-83 Grand Street Jersey City, N.J. 07303

(201) 435-8740 (212) 227-5337

Немає пасливий майбутності без певності; Немає певності без забезпечення; Немає забезпечення без життєвого забезпечення у потрібній висоті. Забезпечтеся достатньо В УКРАЇНСЬКОМУ НАРОДНОМУ СОЮЗІ!

ЦІНИ ОГолошень В ЩОДЕННИКУ „СВОБОДА“

1 ІНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ІПШАЛЬТУ за культурні імпери (академії, посмертні згадки, розшуки, подяки) \$2.00

1 ІНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ІПШАЛЬТУ за приватні концерти. Бізнесові оголошення (забави, фестивали, пісні, бенкети, балки, продажі домі (т. д.) \$3.00

1 ІНЧ ЧЕРЕЗ ОДНУ ІПШАЛЬТУ ЗА ПОЛІТИЧНІ ОГолошення (виборчі кампанії) \$4.00

ОГолошення ЧЕРЕЗ 8 ІПШАЛЬТ (ціла сторінка) по \$3.00

за 1/4 за кожного рода оголошення.

ВІГОТОВЛЕННЯ КІПШЕ на одну іпшальту \$4.75

ВІГОТОВЛЕННЯ КІПШЕ на дві іпшалти \$6.50

ОГолошення НА ЧЕРГОВЕ ЧИСЛО (2 ДНІ ПЕРЕД ПОЯВОЮ) ПРИЙМАЄТЬСЯ ТІЛЬКИ ДО 12-Ої ГОДИНИ ДНЯ.

ПОВІДОМЛЯЄТЬСЯ всі організації, установи і поодинокі особи, які дозвуть за оголошення, що адміністрація буде змушена відкинути чергове оголошення, доки не будуть виправдані попередні рахунки.

ТАРЗАН, Ч. 6506. Тарзан і Дикий Кіт у дорозі до бонгів

Коли б я мав голосувати, Тарзане, після нашого досвіду з батуми, то я сказав би — хай бонгів зливають батуми! Це було б заощадження прикрас! Ні, сотнику Дикий Коте! Війна між бонгами й батуми може заплити багатовікову кінтінентальну війну! Африку використовувати для виробовування страстигінних родів зброї, що їх культури народи ще не зна- жилися вживати проти культури людей! Я не подумав про це, Тарзане! Ти знайдеш бонгів добре вивчених кісами, щоб їх уживати проти співів батуми. Не забере декому багато часу постачати батуми, або деяким іншим племенам, атому, хемичну чи бактеріологічну зброю! І розпочати нову світову війну!

Праця MALE

GENERAL ELECTRONICS T.V. FIELD TECHNICIANS

Experienced in color T.V. and Stereo products, 40 hour week. Ex. Benefits. Must reside in Middlesex or Somerset Area.

Call GENERAL ELECTRIC CO. (201) 256-8770

Equal opportunity employer

OIL BURNER SERVICE MEN

Exp. on No. 4 & No. 6 oil. Good salary, 40 hour week plus overtime.

Boiler Equipment 745 Bedford Ave., Bklyn, N.Y. Call (212) 855-6490

ПРАЦЯ за ОКЕАНОМ

Trans World Overseas Services

Допомогаємо в одержанні праці за океаном. За більшими інформаціями тел. 201 763-7755

Trans World Building 1980 Springfield Avenue Maplewood, New Jersey

ALKON OPPORTUNITY

AUTOMATIC SCREW MACHINE SET UP & OPERATOR LEAD MAN

... \$4.23/HOUR — DAYS

Both positions command good salaries, paid medical and life insurance. For immediate appointment call

Mr. Valenti — 278-3600

ALKON PRODUCTS CORPORATION

25 Power Avenue Wayne, N.J.